

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ZMĚNY V ŽIVNOSTENSKÉM ZÁKONĚ
PO VSTUPU ČESKÉ REPUBLIKY DO EVROPSKÉ
UNIE**

**Autor práce: Dita Kocánová
Studijní obor: Regionální studia
Forma studia: kombinovaná
Vedoucí práce: JUDr. Rudolf Hrubý
Katedra: KESVS**

2009

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Rudolfovi Hrubému za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ÚVOD	5
1 HISTORICKÝ VÝVOJ ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKÁNÍ	6
1.1 Historie podnikání na území našeho státu – cechovní zřízení	6
1.1.1 Historie podnikání na území Dobříše	8
1.2 Charakteristika živnostenského řádu	9
1.2.1 Živnostenský řád v období po 2. světové válce	11
1.3 Historie podnikání v období let 1966 až 1989	12
2 VÝVOJ ŽIVNOSTENSKÉHO PRÁVA BEZPROSTŘEDNĚ PO ROCE 1989	13
2.1 Přechod k tržnímu hospodářství	13
2.2 Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů	14
2.3 Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)	14
2.3.1 Živnostenský zákon	14
2.3.1.1 Živnostenský zákon na území Slovenské republiky	15
2.3.2 Přehled nejdůležitějších novel živnostenského zákona	16
3 VÝVOJ ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKÁNÍ PO VSTUPU ČESKÉ REPUBLIKY DO EVROPSKÉ UNIE	17
3.1 Vliv vstupu České republiky do Evropské unie na živnostenský zákon	17
3.2 Změny v živnostenském zákoně po vstupu České republiky do Evropské unie ..	18
3.3 Změny v živnostenském zákoně po 1. 7. 2008	25
4 ZÁKON Č. 130/2008 Sb.	26
4.1 Znaky živnosti	27
4.2 Vyloučené činnosti ze živnostenského zákona	29
4.3 Subjekty oprávněné provozovat živnost	29
4.4 Podmínky a překážky provozování živnosti	32
4.4.1 Všeobecné podmínky provozování živnosti	32
4.4.2 Zvláštní podmínky provozování živnosti	34
4.4.3 Překážky provozování živnosti	35
4.4.4 Institut odpovědného zástupce	36
4.5 Rozdělení živností	37
4.6 Provozování živnosti v provozovně	39
4.7 Povinnosti podnikatele	41
5 ŽIVNOSTENSKÉ OPRAVNĚNÍ	43
5.1 Ohlášení živnosti	43
5.2 Institut pokračování v živnosti	48
5.3 Změna živnostenského oprávnění	48
5.4 Řízení o koncesi	49
5.5 Změny údajů uvedených v žádosti o koncesi	50
5.6 Zánik živnostenského oprávnění	51
6 ŽIVNOSTENSKÝ REJSTRÍK, ŽIVNOSTENSKÁ KONTROLA, SPRÁVNÍ DELIKTY	52
6.1 Živnostenský rejstřík	52
6.2 Živnostenská kontrola	53
6.3 Správní delikty	54
ZÁVĚR	55
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
SEZNAM PŘÍLOH	61
PŘÍLOHY	62
ABSTRAKT	66
ABSTRACT	67

ÚVOD

Podnikání je nedílnou součástí tržní ekonomiky každého vyspělého státu. Rozvoj soukromého podnikání přispívá k fungování trhu a je důležitým prostředkem k snižování nezaměstnanosti, i z tohoto důvodu ho stát a Evropská unie podporují. Evropská unie vyhláší programy zaměřené na podporu podnikání, které by vyrovnávaly rozdíly ekonomicky slabších regionů členských států.

Rozvoj podnikání po roce 1989 se uskutečnil i díky masivní privatizaci, kdy se totálně státem vlastněné hospodářství transformovalo do soukromého vlastnictví. Jedním z důvodů pro privatizaci státního majetku bylo, že soutěžící soukromé firmy jsou efektivnější. Bylo tedy nutné vytvořit takové právní prostředí, které by tak veliký přerod od plánovaného hospodářství k hospodářství tržnímu umožnilo.

V I. části bakalářské práce je popsán vývoj živnostenského podnikání na území našeho státu. Část výkladu je věnována rozvoji cechů a živnostenskému řádu, který byl základem moderního živnostenského práva u nás. Dále je popsána nejnovější právní úprava včetně přehledu nejdůležitějších novel. V bakalářské práci jsou také vysvětleny základní pojmy obsažené v živnostenském zákoně. Je popsán pojem živnost, subjekty živnostenského podnikání, co je živnostenské oprávnění, podmínky jeho vzniku, změny a zániku. Také je zmíněna problematika živnostenské kontroly a ukládání sankcí za porušení povinností vyplývajících ze živnostenského zákona.

Převážnou většinu podnikatelských aktivit upravuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších změn a doplňků. Tento zákon byl během své účinnosti novelizován více než stokrát, ovšem zásadní změny živnostenského zákona, kdy došlo ke změně celkové koncepce přinesly jen některé novely, které budou v této práci zmíněny.

Cílem práce je analyzovat současnou právní úpravu živnostenského zákona. Novelu z března roku 2008, zákon č. 130/2008 Sb., která nabyла účinnosti 1. 7. 2008 a zbavuje tuto právní normu její komplikovanosti, odstraňuje některé zbytečné formality se získáváním živnostenského oprávnění a vstup do podnikání zjednodušuje.

Zákon č. 130/2008 Sb. patří do skupiny zásadních systémových změn, který ve velké míře vychází z Programového prohlášení vlády.

Bakalářská práce vychází z právního stavu k 31. 12. 2008.

1 HISTORICKÝ VÝVOJ ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKÁNÍ

1.1 Historie podnikání na území našeho státu – cechovní zřízení

Podnikání, podnikavost, touha po zisku, vybudování určitého zázemí od zajištění základních až po získání nadstandardních lidských potřeb. To jsou základní motivace a rysy lidí, které pomáhají v pokroku lidské společnosti. Všem, čeho chce člověk dosáhnout musí věnovat svou práci a úsilí. Řemesla a obchod se rozvíjela ve středověku i raném novověku v městech a vrchnostenských centrech, kde se řemeslníci organizovali do skupin, u kterých se ujal název „cech“. Ve městech byli řemeslníci nejvíce zastoupenou skupinou městského obyvatelstva.¹ O vzniku cechů se mluví ve větších městech ve 13. – 15. století, ve městech menších v 16. – 17. století. Přesný rok jejich vzniku nelze stanovit. Cechy, které se zakládaly později, přejímaly ustanovení a předpisy ze založených cechů sousedních měst.² Řemeslná výroba zabezpečovala zejména místní trh, kdy nejvíce rozšířená byla řemesla potravinářská a oděvní. Hlavním důvodem vzniku cechů byl úkol chránit řemeslníky před nežádoucí konkurencí, neboť daná řemesla mohl ve městech a v okruhu jedné míle od hradeb města vykonávat pouze člen cechu. Byl omezen počet samostatných výrobců, bylo dáno množství výrobků a stanovena výše ceny. Vznikaly cechy, kde byli řemeslníci jednoho řemesla, spolucechy, které sdružovaly řemeslníky dvou až tří odvětví a rejcechy s mistry několika profesí (i 16 druhů).³ Cech vznikal dnem, když byly cechovní artikuly (pořádky), tím i cech, schváleny městskou radou ve městech nebo vrchností na venkově. V roce 1666 bylo zřízeno komerční kolegium, které studovalo obchod, vývoj cen, spotřeby, rozvoj cechovních živností a kompanií.⁴ Od 18. století zasahovala státní moc do cechovního zřízení, od roku 1708 potvrzuje panovník cechovní statuty a roku 1731 je vydán řemeslnický patent nařizující předložení cechovních statut panovníkovi. V roce 1739 Karel VI. vydal generální cechovní artikuly, kterými se musely řídit všechny

¹ Dobeš, J., Hledíková, Z., Janák, J. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. s. 205

² Barešová, J., et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. Žehušice: Nakladatelství a vydavatelství Městské knihy s. r. o., 2003. s. 15

³ Barešová, J., et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. Žehušice: Nakladatelství a vydavatelství Městské knihy s. r. o., 2003. s. 81

⁴ Dobeš, J., Hledíková, Z., Janák, J. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. s. 122

cechy. Od tohoto roku magistráty nebo vrchnost stvrzují cechy jako takové a v 19. století cechy potvrzuje gubernium nebo krajský úřad.⁵

V čele cechů stáli cechmistři, kterým pomáhalo několik starších, podle velikosti cechu. Cechmistři a starší volili a sesazovali mistři na danou dobu, následně je v úřadě potvrzovala městská rada či vrchnost.

Cechmistři měli tyto úkoly:

- řídili schůze cechu,
- potvrzovali mistrovské a výuční listy,
- vybírali poplatky a pokuty od členů,
- soudili a trestali příslušníky cechu za prohřešky, které se týkaly vykonávání řemesla,
- hlídali dodržování stanov,
- dohlíželi nad tím, aby členové cechu nedělali přestupky proti mravnosti,
- drželi klíče od cechovní pokladny.

Každý cech měl ve městě svého inspektora, v menších městech měly cechy inspektora společného, kterého ustanovovala městská rada nebo vrchnost, aby dohlížel na činnost cechu. Cechovní inspektor měl v držení klíče od cechovní pokladny, cechovní schůze se mohly konat pouze za jeho účasti, kontroloval účty a hospodaření cechu, dohlížel na ceny, míry, váhy a jakost výrobků.⁶

Schůze cechů byla čtyřikrát do roka a zahajovala se slavnostním otevřením cechovní pokladny, předčítaly se cechovní artikuly, nová nařízení a patenty městské rady, vrchnostenských nebo zemských úřadů, které se týkaly cechů a řemesel. Pak se vybíraly poplatky a pokuty od členů cechu. Dalším bodem v programu bylo přijímání nových členů do cechu a po nich se zapisovali učedníci do učení a docházelo k propuštění vyučených.

Uzavřením a odnesením cechovní pokladny (matky cechu) byla cechovní schůze ukončena. Cechovní organizace v 19. století začala bránit rychlejšímu nástupu průmyslu. V roce 1848 habsburskou monarchii zasáhla revoluční vlna, která zrušila vrchnostenský systém, poddanství a odstranila robotu. V padesátých letech se zrychlilo tempo hospodářského růstu. Zrušily se tradiční vlastnické vztahy, půda se stala zbožím a tím se otevřela cesta ke kapitalistickému podnikání v zemědělství. Průmyslová

⁵ Dobeš, J., Hledíková, Z., Janák, J. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. s. 220

⁶ Dobeš, J., Hledíková, Z., Janák, J. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. s. 216

revoluce přinesla změny do ekonomické, kulturní i sociální oblasti, vznikla moderní strojová velkovýroba. Pro podnikání byl důležitý kapitál. V této době vznikají profesní dohody, spolky, společenstva, která byla náhradou za rušené cechy.⁷ Nejranější vývoj právních norem tedy vznikl ze zvyklostních zásad, které se „šířily“ město od města. Posléze se z těchto norem (především opřených o víru a mravnost z ní vyplývající) a zvyklostí běžných v tehdejší společnosti přecházelo k normám se složitější strukturou, tak jak to vyžadoval celospolečenský a hospodářský vývoj.

1.1.1 Historie podnikání na území Dobříše

První záznamy o existenci dobříšských řemeslných cechů pocházejí z roku 1675. Nejstarším byl cech řeznický. Dále zde byly cechy osmi řemesel, které tvořili krejčí, ševci, truhláři, hrnčíři, kotláři, kováři, bednáři a zámečníci. V dalších letech se počet cechů rozšířil např. o pekaře, kamnáře, sklenáře, puškaře, pokrývače, cihláře, kameníky. Bližší údaje jsou uvedeny v tereziánském katastru z roku 1757. Pro Dobříš jsou zde zapsáni jako mistři jednotlivých řemesel čtyři řezníci, tři kováři, čtyři ševci, po dvou bednářích a kolářích, tesařích, zámečnicích a tkalcích, jeden jirchář, krejčí, hrnčíř, truhlář, šumař, hajný a pastýř, devět uhlířů, samostatně židovský vinopalník a sedlář. Z tohoto výčtu je patrné, jaké odvětví „podnikání“ bylo v době, kdy cechy měly svůj význam, na Dobříši žádáno.⁸ O cechovním systému se může mluvit do roku 1860, od tohoto roku byl nahrazen živnostenskými sbory. Jednoznačně proto, že v květnu roku 1860 vstoupil v platnost živnostenský řád, byla v plném proudu doba industrializace, modernizace výrobních technologií a vznikala nová odvětví lidských aktivit a podnikatelských záměrů. V tomto období vznikaly skupiny založené na kapitálu a na odlišných principech výroby.

V roce 1864 na Dobříšsku začíná vznikat rukavičkářství. V oblasti bylo 17 židovských faktorů, kteří zprostředkovávali šití rukavic. V roce 1901 se touto činností živilo na 5000 ručních šiček a 2400 šiček na strojích. V září 1945 se výrobní faktorství rukavic sloučilo do jednoho podniku.⁹

⁷ Dobeš, J., Hledíková, Z., Janák, J. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. s. 288

⁸ Barešová, J., et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. Žehušice: Nakladatelství a vydavatelství Městské knihy s. r. o., 2003. s. 65

⁹ Barešová, J., et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. Žehušice: Nakladatelství a vydavatelství Městské knihy s. r. o., 2003. s. 72

V roce 1927 byla zahájena autobusová doprava mezi Dobříší a Prahou, kdy byla vydána koncese dopravci a v následujících letech i dalším dopravcům.

Rozšířenou oblastí podnikání bylo také pohostinství. Kvalita a rozsah nabízených služeb v pohostinství lákala jak místní hosty, tak přední pražské rodiny.¹⁰

Na Dobříši byly firmy s rodinnou tradicí – železářský obchod, výroba likérů, pekárna, a také vznikaly firmy nové, např. firma Dohnal a spol. (založena v roce 1921), která vyráběla svěráky Blesk a York, francouzské a nástrčkové klíče. V roce 1931 vznikla firma Adolfa Beldíka na smaltování výrobků. Tyto firmy byly po roce 1945 znárodněny a převedeny pod národní správu.¹¹ Tento výčet všech oborů řemesel je jistě zajímavé sledovat, ale provází ho základní otázka: „Co opravňovalo a jaké právní předpisy umožňovaly živnostníkům či osobám s koncesí vykonávat svou činnost?“

Vrátíme-li se tedy na úplný počátek do dob cechů musíme konstatovat, že osoba, která chtěla vykonávat tu či onu činnost založenou na výdělku musela splňovat normy, předpisy či nařízení. V dobách, kdy cechy zažívaly největší rozkvět, byly vydány normy v podobě dekretů či jiných povolení nejenom živnostníkům samotným, ale především cechům, které následně distribuovaly tato povolení možnosti obživy. I v době, kdy byla situace na poli podnikání odlišná obsahovala povolení údaje ne zcela nepodobné těm, které se vyskytují i dnes. Toto je zřejmý důkaz historické návaznosti právních norem a dokladů, které podnikateli či živnostníku umožňovaly podnikat, a provázanosti s dobou současnou. S vývojem techniky a s vývojem společenského uspořádání se také vyvíjela pravidla, která vykonávání výdělečné činnosti upravovala.

1.2 Charakteristika živnostenského řádu

Přijetí živnostenského řádu č. 227/1859 ř. z. 20. prosince 1859 s účinností od 1. 5. 1860 bylo významné pro zavedení živnostenské svobody v rámci nové hospodářské politiky. Živnostenský řád umožňoval všem občanům přístup ke všem živnostem, byl již souhrnem psaných norem a pravidel, jimiž se podnikání řídilo. Upravoval pracovněprávní vztahy zaměstnanců, přípravu k povolání, technický dozor nad provozovny, zájmové organizace živnostenských podnikatelů. Živnostenský řád

¹⁰ Barešová, J., et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. Žehušice: Nakladatelství a vydavatelství Městské knihy s. r. o., 2003. s. 74

¹¹ Barešová, J., et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. Žehušice: Nakladatelství a vydavatelství Městské knihy s. r. o., 2003. s. 76

zároveň znamenal zánik posledních zbytků cechovních omezení.¹² Doplňkem živnostenského řádu byl Obchodní zákoník z roku 1862, kterým byla legalizována volná konkurence v obchodním podnikání.

Živnostenský řád byl několikrát novelizován. Mezi důležité novelizace patřily:

- 39/1883 ř. z. – byla zřízena 3. kategorie – řemeslné živnosti
- 22/1885 ř. z. – upraveny pracovní podmínky dělnictva
- 33/1888 ř. z. – pojištění dělníků
- 218/1896 ř. z. – zřízení živnostenských soudů, které řešily spory mezi podnikateli a dělníky a mezi dělníky téhož závodu (tyto kompetence převzaly pracovní soudy v roce 1931)
- 26/1907 ř. z. – organizační novela
- 91/1918 Sb. – upravena pracovní doba – zkrácení na 8 hodin.

Od roku 1883 se tedy živnosti dělily na svobodné, řemeslné a koncesované. Řemeslné živnosti byly takové, které potřebovaly zručnost, vyučení a praxi. Řemeslné živnosti byly v živnostenském řádu přímo taxativně vyjmenovány. Pro tyto živnosti bylo potřeba předložit doklady o vyučení, pracovním poměru. To se týkalo např. pekařů, ševců, řezníků, truhlářů, holičů a dalších. Po dohodě ministra obchodu s ministrem vnitra (tak jak aktuální situace vyžadovala) byly dojmenovány, prohlášeny i další obory. Živnosti koncesované dle živnostenského řádu byly ty, u kterých to vyžadovaly důvody veřejné, aby jejich provozování bylo dovoleno zvláštním povolením, např. pohřebnictví, hostinská činnost, stavitelská činnost, kominičká činnost atd. Všechny ostatní činnosti, které nejsou řemeslné nebo koncesované, byly živnosti svobodné. Právnícké osoby provozovaly živnost za stejných podmínek jako osoby jednotlivé, musely ale zřídit způsobilého náměstka (obchodvedoucího, dílovedoucího) nebo pachtěře. Spolky mohly živnost provozovat, jestliže to měly dané ve stanovách. Živnostenský řád upravuje zřizování společenstev, jejich význam, oprávnění a organizační uspořádání. Živnostník musel splňovat všeobecné (musely být splněny u všech živností) a zvláštní (byly vyžadovány u živností řemeslných a koncesovaných) podmínky. U všeobecných podmínek živnostník musel splňovat svéprávnost, občanskou zachovalost (netrestaný za věci, které by mohly ovlivnit jeho podnikatelskou praxi), u zvláštních podmínek musel být živnostník odborně způsobilý (musel být vyučen v oboru, mít praxi, délka se určovala dle profese).

¹² Barešová, J., et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. Žehušice: Nakladatelství a vydavatelství Městské knihy s. r. o., 2003. s. 24

Po zahájení podnikání musel živnostník dodržovat:

- označení provozoven,
- oceňování výrobků,
- zajištění hygieny,
- ustanovení o otevírací době,
- ustanovení o přesčasové práci,
- nedělní a sváteční klid,
- bezpečnost práce,
- podmínky výchovy a práce učňů.

Kontrolou byl pověřen živnostenský úřad, který měl dozorčí právo. Živnostenský řád obsahuje i sankční ustanovení a donucovací prostředky, možnost zabavit zboží, právo zastavit práci strojů, uzavřít provozovnu. Porušení živnostenského řádu se trestala důtkou, peněžitou pokutou, vězením až do tří měsíců, odnětím práva mít učedníky nebo pomocníky, odnětím živnostenského oprávnění.¹³ Živnostenský řád z roku 1859 byl převzat jako platná právní úprava i v roce 1918 Československým státem.¹⁴ Postupně docházelo k zpříšňování této liberální právní úpravy podnikání, např. zákonem č. 141/1926 Sb., upravující provozovny a vládními nařízeními 162/1935 Sb., o dočasných omezeních v některých odvětvích podnikání, č. 219/1938 Sb., č. 265/1938 Sb., o dočasných omezeních v živnostenském a jiném výdělečném podnikání, vzhledem k mimořádným poměrům, způsobeným stavem branné pohotovosti státu. Hospodářský vývoj a rozvoj podnikání celé republiky byl pozastaven v období nacistické okupace, kdy došlo k zavedení řízeného hospodářství.

1.2.1 Živnostenský řád v období po 2. světové válce

Po 2. světové válce se Československo dostalo pod vliv Sovětského svazu. Docházelo ke znárodnování, převodu soukromého vlastnictví na státní, družstevní, a to znamenalo likvidaci soukromého podnikání, kterému napomohlo i přijetí Ústavy v roce 1948, která upřednostňovala společenské vlastnictví, i když v základním článku Ústavy čl. XII. se říká, že hospodářská soustava Československé republiky je mimo jiné založena na ochraně drobného a středního podnikání. Československý komunistický

¹³ 227/1859 ř. z., *Živnostenský řád*

¹⁴ Kroupa, P., *Problematika živnostenského podnikání*. Český Těšín: Vydavatelství PORADCE s. r. o., 1998. s. 9

režim řízený z Moskvy z ideologických důvodů veškeré podnikatelské aktivity potlačoval.

Živnostenský řád byl fakticky platný do roku 1948, formálně do 31. 12. 1965, kdy byl zrušen zákoníkem práce, zákonem č. 65/1965 Sb. ze dne 16. 6. 1965 s účinností k 1. 1. 1966 § 279 odst. 1, 2.¹⁵

1.3 Historie podnikání v období let 1966 až 1989

Od roku 1966 do roku 1990 jsme neměli na našem území specifickou živnostenskoprávní úpravu, což bylo ekonomicky i sociálně neudržitelné. Snahou o obnovení soukromého podnikání ze strany státu bylo v 80. letech vydání nařízení vlády

- 154/1982 Sb. ze dne 8. prosince 1982, o poskytování služeb občany na základě povolení národního výboru. Občan mohl poskytovat práce řemeslné, údržbu domovního majetku a bytů, osobní služby, služby úklidové, služby nosičů, kopáčské práce a provozování přívozu. Tyto služby mohl poskytovat pouze v případě, že měl hlavní zaměstnání. Hlavní zaměstnání nemuseli mít důchodci, ženy z domácnosti, občané se změněnou pracovní schopností nebo ti, kteří poskytovali služby v nedostatečném oboru tam, kde zabezpečení jiným způsobem bylo nevhodné. Takový občan nesměl mít pracovní poměr.

- 63/1984 Sb. ze dne 6. června 1984, o poskytování dočasněho ubytování v soukromí se souhlasem národního výboru. Občan mohl pronajímat nemovitost za náhradu jen prostřednictvím organizace oprávněné provozovat služby cestovní kanceláře.

- 1/1988 Sb. ze dne 24. listopadu 1987, o prodeji zboží a poskytování jiných služeb občany na základě povolení národního výboru. Občan mohl za účelem uspokojování hmotných potřeb ostatních občanů poskytovat věcná plnění a výkony včetně prodeje zboží a přípravy pokrmů a nápojů.

¹⁵ Malý, K., Soukup, L., *Vývoj práva v Československu v letech 1945-1989*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2004. s. 429

Tato snaha byla však jen dílčí a málo efektivní a k rozvoji živnostenského podnikání dochází až po listopadu 1989, kdy byla znovu otevřena cesta demokratickému systému, a tím soukromému podnikání, vydáním zákona č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů a zákona č. 103/1990 Sb. ze dne 18. dubna 1990, kterým se mění a doplňuje hospodářský zákoník.¹⁶

2 VÝVOJ ŽIVNOSTENSKÉHO PRÁVA BEZPROSTŘEDNĚ PO ROCE 1989

2.1 Přejchod k tržnímu hospodářství

Po listopadu 1989 bylo více důvodů k tomu, aby na našem území vzniklo funkční prostředí pro živnostenské podnikání. Jedním z těch hlavních byla privatizace podniků. Slovo privatizace bylo poprvé použito v roce 1972. Používá se tehdy, kdy na jedné straně dobrovolného převodu majetku je stát, vláda, na straně druhé soukromé subjekty. Hlavním cílem privatizace je, aby byl co nejdříve a co nejrychleji státní majetek převeden do soukromého vlastnictví a byl tím vytvořen velký počet účastníků trhu a trh začal fungovat. K tomu bylo potřeba, aby byla vybudována infrastruktura a instituce trhu. Byl změněn ústavní zákon č. 100/1960 Sb., Ústava ČSSR, ústavním zákonem č. 100/1990 Sb. ze dne 18. dubna 1990, která vytvořila jednotný systém vlastnictví, kdy občané, právnické osoby i stát mají státem poskytnutu rovnocennou ochranu. Na Ústavu ČSFR bylo potřeba navázat další legislativou. To byly zejména obchodní zákoník, obchodní soudy, obchodní rejstřík, živnostenský zákon, státní dozor nad finančním trhem, specializované služby policie a prokuratury, burza cenných papírů, investiční banky, účetní, auditoři, informační kanály atd. Argumentem pro privatizaci státního majetku je, že soutěžící soukromé firmy jsou efektivnější. Privatizace byla dělena na malou privatizaci, jejíž podmínky byly dané zákonem č. 427/1990 Sb., zákon o převodech vlastnictví státu k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby a velkou privatizaci, podmínky dané zákonem č. 92/1991 Sb., zákon o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby.¹⁷

¹⁶ Horzinková, E., Kohout, A., *Živnostenský zákon*. 3. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha a. s., 1993. s. 5

¹⁷ Ježek, T., *Zrození ze zkumavky*. Praha: Nakladatelství PROSTOR s. r. o., 2007. s. 29

2.2 Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů

V roce 1990 byl přijat zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů s účinností k 1. 5. 1990, který navazuje na živnostenský řád platný na našem území do 31. 12. 1965. Dle tohoto zákona mohli občané provozovat podnikatelskou činnost individuálně či společně, mohli vytvářet obchodní společnosti, tichou společnost nebo konsorcium, v návaznosti na zákon č. 103/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje hospodářský zákoník, tím byl částečně odstraněn rozdíl v podnikání fyzických a právnických osob. Zákon č. 105/1990 Sb. stanovil, co je podnikatelskou činností, co podnikatel musí splňovat pro oprávnění k podnikatelské činnosti. Pokud uchazeč splnil podmínky stanovené zákonem příslušný okresní úřad vydal rozhodnutí o registraci, pak žadatel mohl začít podnikat. Zákon č. 105/1990 Sb. odstranil povinnost plnit podmínky státního plánu hospodářského a sociálního rozvoje, mohl zaměstnávat neomezený počet pracovníků a nabývat majetek v neomezeném rozsahu. Zákon o soukromém podnikání občanů obsahoval dále ustanovení o samostatně hospodařících rolnících.¹⁸

2.3 Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

2.3.1 Živnostenský zákon

Poznatky ze zákona č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, využili zákonodárci v živnostenském zákoně. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších změn a doplňků, upravuje převážnou většinu podnikatelských aktivit. Tento zákon byl za relativně krátkou dobu více než stokrát novelizován. Novely se dělí na ty, které do živnostenského zákona promítají změny zvláštních právních předpisů a nemění celkovou koncepci zákona a na zásadní systémové změny, při nichž dochází ke změně celkové koncepce. Koncepce živnostenského zákona vychází z živnostenského řádu, je podobná právním normám Rakouska a Spolkové republiky Německo.¹⁹

¹⁸ Horzinková, E., Kohout, A., *Živnostenský zákon*. 3. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha a. s., 1993. s. 5

¹⁹ Kroupa, P., *Problematika živnostenského podnikání*. Český Těšín: Vydavatelství PORADCE s. r. o., 1998. s. 9

2.3.1.1 Živnostenský zákon na území Slovenské republiky

Koncem roku 1992 v důsledku narůstajících rozporů mezi českými a slovenskými vládními představiteli došlo k zániku České a Slovenské federativní republiky. Od 1. 1. 1993 tedy existují dva nové státy, Česká republika a Slovenská republika. Bylo ustanoveno, že veškeré právní předpisy České a Slovenské federativní republiky platné v den jejího zániku zůstávají v platnosti, tedy i na Slovensku se živnostenské podnikání řídí zákonem č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon).²⁰ V současné době si jsou přes rozdílné novelizace právní úpravy živnostenské zákony podobné. Je to tím, že obě země, ačkoli došlo k jejich osamostatnění, mají povinnost, pokud chtějí být součástí Evropské unie, provádět veškeré změny v souladu s právními předpisy Evropské unie.

Předností českého i slovenského živnostenského práva je jednotnost úpravy, která zajišťuje snazší orientaci podnikatelů. Ve slovenském živnostenském zákoně jsou po obsahové stránce norem postrádány některé kvalitativní znaky, zejména neexistující seznam živností volných a normy vymezující obsahovou náplň jednotlivých činností. Ministerstvo vnitra Slovenské republiky vypracovalo metodickou pomůcku, která obsahuje náplně jednotlivých řemeslných živností. Tato metodická pomůcka má zabezpečit jednotný postup živnostenských úřadů při posuzování obsahu řemeslných živností. Ve slovenském živnostenském zákoně je stanoveno pouze negativní vymezení volných živností. Ministerstvo vnitra Slovenské republiky zveřejnilo seznam doporučených znění nejčastěji používaných znění volných živností.

Ve vymezení živnostenského práva, vzniku živnostenského oprávnění, změně a zániku živnostenského oprávnění je slovenská právní úprava podobná české.

Rozdíly mezi českou a slovenskou právní úpravou jsou například:

- U provozování živnosti prostřednictvím odpovědného zástupce. Dle slovenského živnostenského zákona může být fyzická osoba ustanovena do funkce odpovědného zástupce pro jednu provozovnu.
- Slovenská právní úprava obsahuje ustanovení o rovném zacházení v pracovněprávních a jiných právních vztazích, zákaz diskriminace.
- Po splnění všech podmínek stanovených zákonem ohlašovatelem vydává se dle slovenské právní úpravy živnostenský list či koncesní listina jako průkaz

²⁰ Dobeš, J., Hledíková, Z., Janák, J. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. s. 474-475

živnostenského oprávnění. Živnostenský list se vydává nejdéle do pěti pracovních dnů.

- Ukončení provozování živnosti v provozovně oznámí slovenský podnikatel živnostenskému úřadu do 15 dnů.
- Označení provozovny určuje slovenskému podnikateli zvláštní předpis – obchodní zákoník a zákon o ochraně spotřebitele.
- Místní příslušnost se řídí u fyzických osob podle bydliště, u právnických osob podle sídla, u zahraniční osoby podle místa podnikání, u organizační složky podniku zahraniční osoby podle místa činnosti.
- Živnostenský rejstřík Slovenské republiky provozuje Ministerstvo vnitra Slovenské republiky. Dělí se na veřejnou a neveřejnou část.

Dle slovenského živnostenského zákona se správní delikty rozlišují na neoprávněné podnikání a porušení jiných ustanovení zákona. Neoprávněným podnikáním je provozování živnosti bez příslušného živnostenského oprávnění, kde se stanovuje oproti našemu živnostenskému zákonu nižší výše pokut, od 1. 1. 2009 od 1659 do 6638 €, v přepočtu tedy přibližně od 50.000,- do 200.000,- Kč.

2.3.2 Přehled nejdůležitějších novel živnostenského zákona

Novela živnostenského zákona z roku 1995, zákon č. 286/1995 Sb., byla velmi liberální v přístupu k získání živnostenského oprávnění. Touto novelou byl snížen počet živností, u kterých pro získání živnostenského oprávnění bylo požadováno prokázání odborné způsobilosti.

V prosinci roku 1999 byla přijata další z důležitých novel, zákon č. 356/1999 Sb. s účinností od 1. 3. 2000, která např. změnila podmínky prokazování odborné způsobilosti.

Další významnou právní úpravou byla novelizace v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie (tzv. euronovela), jež byla přijata zákonem č. 167/2004 Sb. s účinností od 1. 5. 2004, a novela, kterou se mění živnostenské úřady na Centrální registrační místa na základě projektu „Zjednodušení administrativních postupů“ (ZAP) s účinností od 1. 8. 2006.²¹

²¹ Horzinková, E., Urban, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*. 12. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha, a. s., 2008. s. 9

3 VÝVOJ ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKÁNÍ PO VSTUPU ČESKÉ REPUBLIKY DO EVROPSKÉ UNIE

3.1 Vliv vstupu České republiky do Evropské unie na živnostenský zákon

Pokud chtěla Česká republika zdárně završit dlouhodobé přípravy vstupu do Evropské unie bylo naléhavé přijmout několik stěžejních zákonů, které by změnily dosavadní legislativní prostředí. Jedním ze zákonů, který patřil mezi rozhodující normy, byl zákon č. 167/2004 Sb., který sjednocuje živnostenský zákon s právem Evropské unie.

V roce 1991 byly podepsány asociační smlouvy, tzv. evropské dohody o přidružení ČSFR, Maďarska a Polska k Evropským společenstvím. Po odtržení Slovenska, byla v říjnu podepsána nová asociační dohoda, která vstoupila v platnost 1. 2. 2005. Podporovala politický dialog, rozvoj obchodních a hospodářských styků, technickou a finanční pomoc a postupné začleňování České republiky do Unie. Dne 23. 1. 1996 v Římě předal Václav Klaus žádost České republiky o vstup do Evropské unie. V červenci 1997 Evropská komise navrhla způsob přijímání nových členů, podmínky členství a odstranění nedostatků, kde bylo zapotřebí vynaložit značné úsilí. Úkolem kandidátských zemí bylo zajištění plnění politických a ekonomických kritérií a uplatňování legislativy Unie označované *acquis communautaire*, zejména bylo důležité jeho začlenění do vnitrostátní legislativy a zabezpečení účinné aplikace. *Acquis* bylo rozděleno dle oblastí do 31 kapitol, ke kterým byla zpracována stanoviska Komise i přistupujících zemí, která za přistupující zemi v EU předkládal hlavní vyjednávač (za ČR se jednalo o náměstka ministra zahraničních věcí Pavla Teličku) a jeho tým. V čele vyjednávacího týmu Evropské komise příslušného pro ČR stál Michael Leigh, od roku 2000 Rutger Wissels. Komise analyzuje, jaká legislativní opatření byla začleněna a co je ještě potřeba učinit a hodnotí vybudování správní struktury.

Zákon č. 167/2004 Sb. harmonizuje českou živnostenskoprávní úpravu s legislativou Evropských společenství zejména tím, že:

- zajišťuje podnikatelům z Evropské unie stejné podmínky, jaké mají při podnikání české osoby,
- mění se požadavky na odbornou způsobilost,
- zjednodušuje prokazování všeobecných podmínek,

- umožňuje dočasné poskytování služeb osob ze zemí EU, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarské konfederace na základě oprávnění k podnikání z těchto zemí,
- změna v příloze č. 3, kdy se některé živnosti koncesované stávají živnostmi ohlašovacími.²²

Zákon č. 167/2004 Sb. dále zapracovává přímo i nepřímě směrnice Evropských společenství, které upravují požadavky na odbornou způsobilost a zákaz diskriminace z důvodů rasového nebo etnického původu a z důvodu pohlaví.²³

Proces rozšiřování EU o další členské státy byl zahájen 30. března 1998, poslední březnový den byla zahájena přístupová jednání, kde hlavní částí bylo analytické srovnávání legislativy kandidátských zemí s evropským právem, které započalo v dubnu. Evropská komise od roku 1998 vydávala „Pravidelné zprávy o pokroku České republiky v přípravách na členství v EU“. Poslední zpráva byla zveřejněna 5. 11. 2003 s názvem „Souhrnná monitorovací zpráva o přípravách České republiky na členství“. Předvstupní vyjednávání bylo zakončeno 12. – 13. prosince 2002 v Kodani, kde byly uzavřeny vyjednávací kapitoly a Evropská rada rozhodla o přijetí 10 nových členských států. Dne 16. dubna 2003 byla v Aténách podepsána „Smlouva o přistoupení“, která vstoupila v platnost 1. května 2004. Tímto dnem nabyly účinnost i zákon č. 167/2004 Sb.

3.2 Změny v živnostenském zákoně po vstupu České republiky do Evropské unie

Živnostenský zákon 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, byl po schválení zákona č. 167/2004 Sb. až do přijetí zákona č. 130/2008 Sb. novelizován v souvislosti se změnami zvláštních právních předpisů, které byly měněny zejména z důvodu souladu s právem Evropské unie. Těmito zákony jsou:

- Zákon č. 257/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o podnikání na kapitálovém trhu, zákona o kolektivním investování a zákona o dluhopisech, kterým se upravuje § 3 a ruší se koncesovaná živnost „Hodnocení kvality investičního instrumentu a účastníka kapitálového trhu (rating)“.

²² Kroupa, P., *Živnostenský zákon s komentářem k posledním úpravám*. Český Těšín: PORADCE s. r. o., 2004. s. 14

²³ *Důvodová zpráva k zákonu č. 167/2004 Sb.*

- Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, kterým se mění přílohy č. 2 a 3, kde se mění odborná způsobilost podle znění tohoto zákona (326/2004 Sb.).
- Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, říká, že archivnictví nepatří mezi živnosti a živnost ohlašovací volná „Vedení spisovny“ se mění na živnost koncesovanou.
- Zákon č. 695/2004 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů a o změně některých zákonů, doplňuje přílohu č. 2, vázanou živnost „Ověřování množství emisí skleníkových plynů“.
- Zákon č. 58/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 123/2000 Sb., o zdravotnických prostředcích a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, dělí vázanou živnost „Nákup, skladování a prodej zdravotnických prostředků“ na třídy a upřesňuje potřebné vzdělání.
- Zákon č. 95/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, mění vázanou živnost „Provozování poštovních služeb“ na živnost volnou „Provozování poštovních a zahraničních poštovních služeb“.
- Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), upravuje znění § 3 a ruší vázanou živnost „Poskytování telekomunikačních služeb“.
- Zákon č. 215/2005 Sb., o registračních pokladnách a o změně některých zákonů (zákon o registračních pokladnách), ruší povinnost živnostenských úřadů signalizovat porušení tohoto zákona zjištěné při kontrolní činnosti finančnímu úřadu.
- Zákon č. 253/2005 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o inspekci práce, mění znění § 3 odst. 3 písm. n) na výkon inspekce práce.
- Zákon č. 358/2005 Sb., o poskytnutí státní záruky České republiky na zajištění úvěru poskytnutého společností EUROFIMA za účelem financování nákupu železničních kolejových vozidel a o změně zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, ruší podnikateli povinnost vydávat zákazníkovi o prodeji zboží nebo poskytnutí

služby, přesáhne-li cena částku 50,- Kč, doklad se vydává pouze na žádost zákazníka.

- Zákon č. 428/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, se týká živnostenského zákona tím, že upravuje povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území České republiky a pokládá se za povolení k pobytu za účelem podnikání.
- Zákon č. 444/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, opravňuje ke kontrole označení provozovny územní finanční orgány a celní úřady a stanovuje výši uložené pokuty při zjištěném porušení.
- Zákon č. 62/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech (zákon o platebním styku), ve znění zákona č. 257/2004 Sb., a další zákony, doplňuje činnosti, které nejsou živnostmi – činnost institucí elektronických peněz, činnost provozovatelů platebních systémů.
- Zákon č. 76/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, živnost ohlašovací vázanou „Provozování vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu“ mění na živnost volnou „Provozování vodovodů a kanalizací a úpravu a rozvod užitkové vody“. Živnostenské úřady už nerozesílají krajským úřadům opisy vydaných a rozhodnutí zrušených živnostenských oprávnění.
- Zákon č. 109/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o sociálních službách, doplňuje činnost, která není živností – poskytování sociálních služeb podle zvláštního právního předpisu.
- Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, zavádí do živnostenského zákona rovnost mezi manželkou podnikatele a partnerem podnikatele, kdy nemusí mít pracovněprávní vztah k podnikateli a mohou pokračovat v živnosti při úmrtí podnikatele.
- Zákon č. 131/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění

pozdějších předpisů, a zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů, mění znění tří vázaných živností.

- Zákon č. 161/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, nahrazuje původní povinnost zahraničních osob dokládat k ohlášení živnosti, k žádosti o koncesi, vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání nebo povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání, povinností předložit tyto zmíněné doklady za jakýmkoliv jiným účelem, nejen za účelem podnikání. Tento zákon dále ukládá živnostenským úřadům neprodleně oznamovat příslušným orgánům cizinecké a pohraniční policie vydávání dokumentů zahraničním fyzickým osobám. Zákon č. 161/2006 Sb. považuje za státního příslušníka členského státu Evropské unie i státního příslušníka jiného smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru, občana Švýcarské konfederace a dlouhodobě pobývajícího rezidenta.
- Zákon č. 165/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, doplňuje § 5, odst. 6, kdy cizinec, který bude mít doplňkovou ochranu, se bude prokazovat průkazem cizince požívajícího doplňkové ochrany. Na základě tohoto průkazu může podnikat jako občan České republiky.
- Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), přidává činnost, která není živností se zněním „činnost autorizovaných osob, oprávněných ověřovat dosažení odborné způsobilosti vyžadované k získání dílčí kvalifikace podle zvláštního zákona“.
- Zákon č. 186/2006 Sb., o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění, doplňuje § 3 odst. 2 písm. j), kdy živností není činnost autorizovaných inspektorů vykonávajících ji jako svobodné povolání.
- Zákon č. 191/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, přidává do přílohy 2 vázanou živnost „Provozování lyžařských vleků“ a stanovuje potřebnou odbornou způsobilost k této živnosti. Tato živnost byla původně

živností volnou ve znění předmětu podnikání „Pozemní doprava vyjma železniční a silniční motorové dopravy“.

- Zákon č. 212/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 695/2004 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů a o změně některých zákonů, zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, slučuje vázané živnosti v příloze 2 na „Měření znečišťujících látek a pachových látek, ověřování množství emisí skleníkových plynů a zpracování rozptylových studií“.
- Zákon č. 214/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, obsahuje mnoho změn týkající se živnostenského zákona. Zákon č. 214/2006 Sb. umožňuje vládě za určitých podmínek (např. při nárůstu nezaměstnanosti v určitém oboru) vydat seznam živností, které nemohou vykonávat fyzické osoby s bydlištěm ve třetích zemích. Fyzická osoba, která na území České republiky podniká nebo podnikala dokládá potvrzením příslušného orgánu státní správy, že na svém osobním účtu nemá evidovány nedoplatky z tohoto podnikání. Jestliže toto potvrzení fyzická osoba nedoloží, živnostenský úřad má povinnost si tuto skutečnost u příslušného orgánu státní správy zjistit, což se týká i výpisu z Rejstříku trestů nejen u fyzické osoby, ale i odpovědného zástupce. Po dobu vyžadování těchto dokladů neběží lhůta pro vydání živnostenského listu. Nově fyzická osoba dokládá čestným prohlášením, že nemá nedoplatky na pojistném na veřejném zdravotním pojištění. Zákon č. 214/2006 Sb. ruší povinnost ustanovit odpovědného zástupce právnickým osobám u živností volných. Zákon 214/2006 Sb. doplňuje ustanovení o pokračování v živnosti při úmrtí podnikatele, kdy si zůstavitelé mohou určit správce dědictví, který bude od smrti podnikatele až do skončení dědického řízení pokračovat v provozování živnosti. Dále zákon podnikateli ukládá povinnost při nákupu použitého zboží nebo zboží bez dokladu nabytí provést identifikaci účastníků a předmětu, kdy nyní má podnikatel povinnost evidenci mít přístupnou na provozovně. Dále zákon č. 214/2006 Sb. jednoznačně určuje den, kdy je živnost přerušena, nebo den, kdy se pokračuje v provozování živnosti. Přerušování nebo pokračování v provozování živnosti nelze oznámit zpětně. Zákon č. 214/2006 Sb. do živnostenského zákona ukládá nový paragraf,

který upravuje soustředění činností centrálního registračního místa, kdy fyzická osoba může prostřednictvím jednotného registračního formuláře učinit úkony vůči finančnímu úřadu, správě sociálního zabezpečení, úřadu práce, zdravotní pojišťovně, právnická osoba vůči finančnímu úřadu a úřadu práce. Jednotný registrační formulář živnostenský úřad použije i v případě, kdy podnikatel nevyužije možnost učinit úkon vůči jinému úřadu. Živnostenský úřad předá získané údaje ve lhůtě a způsobem daným zákonem. Další změna se týká vztahu k občanům z třetích zemí, kteří již nemusí prokazovat bezúhonnost ze zemí, kde se dlouhodobě zdržovali v posledních 3 letech. Zákon č. 214/2006 Sb. u fyzické osoby, které se liší místo podnikání od bydliště, zjednodušuje prokazování právního důvodu pro užívání prostor místa podnikání, stejně jako u právnické osoby prokazování právního důvodu u sídla. Dále dává zákon č. 214/2006 Sb. do souladu znění o živnostenském rejstříku v živnostenském zákoně se zněním v zákoně č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Do přílohy 1, jsou zákonem č. 214/2006 Sb. přidány dvě nové řemeslné živnosti „Malířství, lakýrnictví a natěračství“ a „Podkovářství“. „Malířství, lakýrnictví a natěračství“ se mění do řemeslných živností z volných živností „Dokončovací stavební práce“ a „Údržba motorových vozidel a jejich příslušenství“. „Podkovářství“ se vyčlenilo z volné živnosti „Poskytování služeb pro zemědělství a zahradnictví“.

- Zákon č. 225/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, upravuje a doplňuje vázanou živnost v příloze 2, která zní „Vývoj, projektování, výroba, zkoušky, instalace, údržba, opravy, modifikace a konstrukční změny letadel, motorů, vrtulí, letadlových částí a zařízení a leteckých pozemních zařízení“.
- Zákon č. 310/2006 Sb., o nakládání s některými věcmi využitelnými k obranným a bezpečnostním účelům na území České republiky a o změně některých dalších zákonů (zákon o nakládání s bezpečnostním materiálem), který do přílohy 3, koncesované živnosti, doplňuje nový obor, požadovanou odbornou a jinou zvláštní způsobilost, vyžadované splnění podmínek a název orgánu státní správy, který se vyjadřuje k žádosti o koncesi. Nový obor zní „Nákup a prodej, půjčování, vývoj, výroba, opravy, úpravy, uschovávání,

skladování, přeprava, znehodnocování a ničení bezpečnostního materiálu“. Nová právní úprava byla navržena a schválena zejména z důvodu monitorování a evidence tohoto materiálu. Policie posuzuje nejen podnikatele, který žádá o koncesi, ale i způsobilost provozovny z hlediska bezpečnosti. Živnostenský úřad do sedmi dnů informuje policii o všech řízeních týkajících se této koncese.

- Zákon č. 315/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, rozděluje v příloze 3, koncesované živnosti, předmět podnikání „Provádění veřejných dražeb“ na dobrovolné a nedobrovolné, stanovuje požadovanou odbornou a jinou zvláštní způsobilost pro tuto koncesi a orgán státní správy, který se vyjadřuje k žádosti o koncesi, bez jehož stanoviska nemůže živnostenský úřad koncesi vydat. Postup živnostenských úřadů je dán v přechodných ustanoveních.
- Zákon č. 160/2007 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany spotřebitele, umožňuje živnostenským úřadům při protiprávním jednání podnikatele u předmětů podnikání „Provozování cestovní kanceláře“, „Provozování cestovní agentury“, kterého by se dopustil na území Evropských společenství nebo ve státě tvořícím Evropský hospodářský prostor, zrušit nebo pozastavit živnostenské oprávnění.
- Zákon č. 269/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, upravuje zveřejnění a vydávání ověřených výstupů z živnostenského rejstříku.
- Zákon č. 270/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, snižuje byrokratické úkony, které se drží zásady o co nejmenší zatěžování podnikatelů např. tím, že fyzická osoba, která v České republice podnikala nebo podniká, od účinnosti tohoto zákona již nedokládá potvrzení o daňových nedoplatecích, o nedoplatecích na platbách pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, o nedoplatecích na pojistném na veřejném zdravotním pojištění, tím se značně podnikatelům usnadňuje vstup do podnikání. Tato potvrzení nemusí dokládat ani odpovědný zástupce.
- Zákon č. 296/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé zákony v souvislosti s jeho přijetím, v živnostenském zákoně zejména mění překážky provozování živnosti (§ 8), pokračování v živnosti při úmrtí

podnikatele (§ 13), zánik živnostenského oprávnění (§ 57) a živnostenský rejstřík (§ 60).

3.3 Změny v živnostenském zákoně po 1. 7. 2008

Po přijetí zákona č. 130/2008 Sb. byl živnostenský zákon znovu několikrát novelizován. Těmito zákony jsou:

- Zákon č. 189/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, upravují znění činností, které nejsou živnostmi v návaznosti na změnu zvláštního právního předpisu. Dále podstatně upravuje dočasné poskytování služeb státních příslušníků členského státu Evropské unie, jiného státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru a občané Švýcarské konfederace.

- Zákon č. 230/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, upravuje znění činností, které nejsou živnostmi.

- Zákon č. 254/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, doplňuje činnosti, které nejsou živnostmi o činnost osob provádějících nebo zprostředkávajících převody peněžních prostředků, činnost osob podnikajících na základě registrace ke směnářské činnosti, činnost osob podnikajících na základě devizové licence. Zákonem č. 254/2008 Sb. se dále mění § 31, z kterého se vyjímá odstavec o identifikaci účastníků smluvního vztahu, která je nyní stanovena zákonem č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

- Zákon č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky, který nabývá účinnosti 1. 1. 2009, vkládá nový § 6a a § 31a, kde jsou stanoveny podmínky pro rozdělené koncesované živnosti „Ostraha majetku a osob“ a „Služby soukromých detektivů“.

4 ZÁKON Č. 130/2008 Sb.

Novela zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších změn a doplňků, patří mezi zásadní systémové změny. Zákon č. 130/2008 Sb. změnil základní obsahovou i zvláštní část zákona. Důvodem k přijetí této novely bylo zejména odstranění zbytečných formalit se získáváním živnostenského oprávnění, snížení administrativní zátěže podnikatele, zjednodušení právnickým osobám, zahraničním osobám a mladým podnikatelům vstupu do živnostenského podnikání tím, že se snížil počet živností, u kterých se požaduje odborná způsobilost a prokázání praxe.

Živnostenské listy a koncesní listiny se nahrazují jediným dokumentem, výpisem ze živnostenského rejstříku.²⁴

Novelou se ruší místní příslušnost dle trvalého bydliště či sídla a podnikatelé mohou žádat o živnostenské oprávnění a oznámit všechny povinnosti dané živnostenským zákonem kterémukoliv živnostenskému úřadu na území České republiky.

Snížil se celkový počet živností, zejména zavedením jedné volné živnosti, která se dále dělí na obory, a sloučením některých živností řemeslných, vázaných a koncesovaných. Snížení tohoto počtu na Obecním živnostenském úřadě v Dobříši je patrné z přílohy č. II, v České republice v přílohách č. III – VII této bakalářské práce. Příloha č. II ukazuje, že na Dobříši k 31. 12. 2007 bylo v živnostenském rejstříku 167 koncesovaných živností, k 21. 12. 2008 146, volných živností Obecní živnostenský úřad Dobříš registroval 4633, k 30. 6. 2008 po zavedení jedné volné živnosti 2829, u živností vázaných klesl počet z 511 k 30. 6. 2008 na 362 k 31. 12. 2008. Pouze u živností řemeslných došlo ke zvýšení počtu živnostenských oprávnění z 1561 k 30. 6. 2008 na 1693 k 31. 12. 2008. Statistické údaje v přílohách č. III – VII ukazují vývoj živnostenského podnikání na území České republiky a údaje o živnostenských oprávněních, kdy zajímavým porovnáním jsou údaje k 30. 6. 2008 a 31. 12. 2008. Došlo k poklesu u všech živnostenských oprávnění o 1 145 670, zejména u volných živností se jedná o pokles o 1 130 881 živnostenských oprávnění. U živností koncesovaných se jedná o pokles o 10 431 živnostenských oprávnění, u živností vázaných o pokles o 86 336 živnostenských oprávnění, pouze u živností řemeslných došlo k nárůstu o 81 978 živnostenských oprávnění. Počet živnostenských oprávnění v České republice v roce 2008 je srovnatelný s počtem živnostenských oprávnění v roce 1999.

²⁴ Horzinková, E., Urban, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*. 12. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha, a. s., 2008. 9 s.

Tato novela živnostenského zákona přidává dvě nové přílohy. V současné době obsahuje tedy živnostenský zákon

- přílohu č. 1 – řemeslné živnosti
- přílohu č. 2 – vázané živnosti
- přílohu č. 3 – koncesované živnosti
- přílohu č. 4 – živnost volná
- přílohu č. 5 – seznam živností, jejichž výkon je podnikatel

povinen zajistit pouze fyzickými osobami splňujícími odbornou způsobilost, a odborné způsobilosti pro výkon těchto činností.

Novelou byla značně změněna část pátá, kde se do živnostenského zákona zapracovaly zásady správního trestání. Správní delikty se dělí na přestupky, kterých se může dopustit nepodnikající fyzická osoba, a na správní delikty, kterých se mohou dopustit právnické a podnikající fyzické osoby.²⁵

4.1 Znaky živnosti

Živností je dle živnostenského zákona soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem. Živnostenský zákon zároveň vyjmenovává činnosti, které se za živnost nepokládají, např. provádění archeologických výzkumů, lékařů, veterinárních lékařů, advokátů, notářů, auditorů, znalců a tlumočnicků, z důvodu potřeby zvláštní samostatné zákonné úpravy.²⁶

Základními kvalifikačními znaky specifikující živnosti tedy jsou

- soustavnost – posuzuje se v delším časovém období, ročním.

Za soustavou činností se považuje činnost pravidelně opakovaná – trvalá, stálá, sezónní, víkendová, při určitých příležitostech, např. prodej dušičkového zboží není jednorázovou činností, pokud se každý rok opakuje. Soustavná je také činnost, která potřebuje pro své vykonání delší časové období. Živností nemůže být činnost jednorázová nebo nahodilá,²⁷

²⁵ Horzinková, E., *Živnostenský zákon v praxi*. 7. vyd., Praha: Nakladatelství ANAG, 2008. s. 94

²⁶ Babšická, V., *Živnostenský zákon s komentářem*. 8. vyd., Praha: Nakladatelství Polygon, 2005. s. 17

²⁷ Kroupa, P., *Problematika živnostenského podnikání*. Český Těšín: Vydavatelství PORADCE s. r. o., 1998. s. 20

- samostatnost – podnikatelé nejsou při své činnosti řízeni, samostatně se rozhodují o zakázkách, realizaci, způsobu, rozsahu a místě práce a nejsou závislí na jiných podnikatelích, pouze respektují přání zákazníků, dodržují právní předpisy. Tímto znakem se podnikatelská činnost liší od činnosti zaměstnanecké,²⁸

- vlastním jménem – jedná-li se o fyzickou osobu nezapsanou v obchodním rejstříku musí podnikatel vystupovat pod svým jménem a příjmením (i když by činnost nevykonával osobně, ale prostřednictvím svých zaměstnanců) a k tomu může použít odlišující dodatek nebo označení, jestliže se nebude jednat o označení klamavé. U právnické osoby se jedná o název obchodní firmy, kterým je zapsána do obchodního rejstříku spolu s dodatkem, označujícím její právní formu,²⁹

- na vlastní odpovědnost – podnikatel za dodržování právních předpisů a za své závazky z podnikatelské činnosti odpovídá celým svým majetkem, za podnikatelskou činnost odpovídá sám, odpovědnost nelze přenést na jinou osobu. Fyzické osoby odpovídají i osobním majetkem, právnické osoby odpovídají majetkem obchodním,³⁰

- za účelem zisku – jedná se o provozování podnikatelské činnosti za účelem zisku, kdy podnikatel má určen podnikatelský záměr, úmysl dosáhnout zisku, ale zisku se skutečně dosáhnout nemusí. Použití finančních prostředků získaných podnikatelskou činností není podstatné.³¹

Živností může být pouze činnost vykonávaná za podmínek stanovených živnostenským zákonem, jiné podnikání není podnikáním živnostenským. Jestliže nějaký z těchto znaků není splněn, činnost pak nespadá do režimu živnostenského zákona.

Toto znění § 2, kde je vymezen pojem „živnost“, se od schválení zákona č. 455/1991 Sb. nezměnilo.

²⁸ Horzinková, E., Kohout, A., *Živnostenský zákon*. 3. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha a. s., 1993. s. 22

²⁹ Klimeš, Fr., Meričková, M., Urban, V., *Živnostenský zákon a předpisy související - komentář*. 1. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha a. s., 1997. s. 11

³⁰ Babšická, V., *Zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech ve znění platném od 1. 1. 1996 s komentářem včetně předpisů souvisejících a vzorů podání*. 1. vyd., Praha: Nakladatelství Polygon, 1996. s. 10

³¹ Kroupa, P., *Problematika živnostenského podnikání*. Český Těšín: Vydavatelství PORADCE s. r. o., 1998. s. 23

4.2 Vyloučené činnosti ze živnostenského zákona

V § 3 jsou vyjmenovány činnosti, které nejsou živnostmi. Tento paragraf se mění a doplňuje často. I zákonem č. 130/2008 Sb. došlo ke změně, kdy se v § 3 odst. 3 písm. a) doplňuje činnost pojišťovacích agentů a písm. ah) pronájem nemovitostí, bytů a nebytových prostor.

Před novelou byl pronájem nemovitostí, bytů a nebytových prostor upraven v § 4 (touto úpravou se ruší), kde bylo stanoveno, že pokud by byly poskytovány i jiné než základní služby, jednalo by se o živnost. Za základní služby se považuje dodávka vody, kanalizace, tepla, plynu, elektřiny, odvoz domovních odpadků, úklid společných prostor atd. Mezi jiné služby než základní patří pravidelná výměna ložního prádla, úklid pronajatých prostor atd., kdy tyto činnosti, splní-li znaky živnosti, spadají do živnosti volné a předmětem podnikání je ta služba, která se poskytuje.³²

Z § 3 odst. 3 písm. x) se vypouští z výčtu činností, které nejsou živnostmi „Projektování pozemkových úprav“, které se stávají oborem živnosti volné 61 – Projektování pozemkových úprav. K této živnosti se vztahují přechodná ustanovení bod 11.

4.3 Subjekty oprávněné provozovat živnost

Mezi subjekty, které jsou oprávněny provozovat živnost, patří fyzické a právnické osoby, splní-li podmínky dané živnostenským zákonem.³³

Je nutno dodat, že některé fyzické osoby mohou mít omezení provozování živnosti podle zvláštních zákonů veřejnoprávní nebo soukromoprávní povahy.

Veřejnoprávní omezení provozování živnosti mají například

- soudci Ústavního soudu,
- soudci Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu, vrchního soudu, krajského soudu, městského soudu, okresního soudu, obvodního soudu,
- státní zástupce státního zastupitelství,
- vojáci z povolání,
- příslušníci bezpečnostních sborů,

³² Horzinková, E., Urban, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*. 12. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha, a. s., 2008. s. 32

³³ Horzinková, E., Kohout, A., *Živnostenský zákon*. 3. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha a. s., 1993. s. 37

- prezident, viceprezident, člen Nejvyššího kontrolního úřadu,
- veřejný ochránce práv,
- zaměstnanci Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových,
- inspektor Úřadu pro ochranu osobních údajů se sídlem v Praze.

Některé zvláštní zákony mají v sobě zakotveno znění umožňující těmto zaměstnancům vykonávat podnikatelskou či jinou výdělečnou činnost s předchozím písemným souhlasem zaměstnavatele.

Soukromoprávní omezení má ustanovení § 303 odst. 3 zákoníku práce, kdy zaměstnanci uvedení v § 303 odst. 1 ZP nesmějí být členy řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob provozujících podnikatelskou činnost, pokud nebyli vysláni zaměstnavatelem a ustanovení § 303 odst. 4 ZP, kdy zaměstnanci uvedení v § 303 odst. 1 mohou podnikat jen s předchozím písemným souhlasem zaměstnavatele, u kterého jsou zaměstnáni.³⁴

Výčet osob, které mohou provozovat živnost jen v omezeném rozsahu, byl stanoven i živnostenským zákonem, ze kterého tento výčet byl vypuštěn zákonem č. 286/1995 Sb. z důvodu duplicity.³⁵

Živnostenský zákon u právnických osob nedělá žádný rozdíl. Živnost mohou provozovat právnické osoby zřízené za účelem podnikání, i právnické osoby, které mají hlavní předmět činnosti jiný. Právnické osoby zřízené za účelem podnikání mohou být obchodní společnosti, družstva, státní podniky. Právnické osoby, u kterých je hlavním předmětem činnosti jiná než podnikatelská činnost, jsou například rozpočtové, příspěvkové, obecně prospěšné organizace, občanská sdružení, obce, církve, charitativní sdružení.³⁶

Živnostenské oprávnění nemohou získat skupiny osob podnikající pod společným jménem, ale bez založení právnické osoby, u kterého se ujal název sdružení osob. Živnostenské oprávnění dle zákona musí získat všechny společně podnikající osoby, jestliže vykonávají činnost dle živnostenského zákona na tu činnost, kterou skutečně vykonávají a provozují ji. Ty osoby, které jsou ve sdružení osob dle smlouvy, ale žádnou činnost neprovozují, živnostenské oprávnění mít nemusejí.³⁷

³⁴ Srbová, I., Staša, J. *Živnostenský zákon*. Praha, 2005, s. 159-161

³⁵ Klimeš, Fr., Meričková, M., Urban, V., *Živnostenský zákon a předpisy související - komentář*. 1. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha a. s., 1997. s. 18

³⁶ Kroupa, P., *Problematika živnostenského podnikání*. Český Těšín: Vydavatelství PORADCE s. r. o., 1998. s. 41

³⁷ Fiala, J., *Živnostenské právo*. Brno: Edice učebnic právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, 1994. s. 23

Živnostenský zákon umožňuje podnikání české a zahraniční osobě. Za českou osobu je považována fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem na území České republiky. Za zahraniční osobu je považována fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem mimo území České republiky. Bydlištěm dle tohoto zákona je trvalý pobyt na území České republiky.

Živnost zahraniční osoby provozují za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako osoby české, po povinném zapsání do obchodního rejstříku, pokud se jedná o zahraniční fyzické osoby, které nejsou příslušníky členských států EU, o zahraniční právnické osoby, které nemají sídlo v některém členském státě EU. Do obchodního rejstříku se povinně nezapisují fyzické osoby s bydlištěm na území členských států Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarské konfederace (dále členských států Evropské unie), rodinní příslušníci výše uvedených fyzických osob, pokud mají v České republice právo pobytu, státní příslušník třetího státu, který v členském státě Evropské unie má právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta a rodinný příslušník této osoby, jemuž bylo v České republice vydáno povolení k dlouhodobému pobytu, osoby, kterým byl udělen azyl nebo doplňková ochrana, a jejich rodinní příslušníci.³⁸

Jestliže zákon stanoví povinnost předložit doklad potvrzující určité skutečnosti, má být tento originální doklad předložen i s překladem do českého jazyka. Překlad do českého jazyka provede tlumočnick zapsaný do seznamu znalců a tlumočnicků. Na originálech dokladů vydaných v zahraničí musí být ověřena pravost podpisů a otisků razítek, pokud doklady nepředkládá státní příslušník členského státu Evropské unie, právnická osoba se sídlem, ústřední správou nebo hlavním místem své podnikatelské činnosti v členském státu Evropské unie, kteří mohou předložit neformální překlad, pokud není pochyb o správnosti překladu a pravosti podpisu a otisku razítka.

Zahraniční fyzické osoby ze třetích zemí mají povinnost při ohlášení živnosti a žádosti o koncesi doložit povolení pobytu na našem území za účelem podnikání, jestliže se nejedná o zahraniční fyzickou osobu, která hodlá na území České republiky provozovat živnost prostřednictvím organizační složky svého podniku, na kterou se tato povinnost nevztahuje.³⁹

³⁸ Horzinková, E., Urban, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*. 12. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha, a. s., 2008. s. 39

³⁹ Horzinková, E., *Živnostenský zákon v praxi*. 7. vyd., Praha: Nakladatelství ANAG, 2008, s.38

Postavení občanů z členských států Evropské unie, dalších smluvních států Dohody o Evropském hospodářském prostoru a Švýcarska upravil v živnostenském zákoně nově zákon č. 167/2004 Sb.

Přehled o počtu podnikajících fyzických osob, fyzických zahraničních osob, právnických osob na Dobříši ukazuje příloha č. I, v České republice ukazují přílohy č. III – VI, které dále ukazují počet podnikatelů na 1000 obyvatel od roku 1992 do roku 2008 a počet živnostenských oprávnění na jednoho podnikatele. Zavedením jedné volné živnosti došlo ke snížení počtu živnostenských oprávnění na jednoho podnikatele z 1,93 v roce 2007 na 1,33 v roce 2008, kdy tento údaj je nižší i v porovnání s údajem v roce 1992, kdy činil 1,43 živnostenských oprávnění na jednoho podnikatele.

4.4 Podmínky a překážky provozování živnosti

Živnostenský zákon pro vznik živnostenského oprávnění požaduje splnění zákonných podmínek konkrétní fyzické osoby, tam kde je ustanoven odpovědný zástupce musí splňovat zákonné podmínky odpovědný zástupce. Tyto podmínky existují i při provozování živnosti, musí být tedy splněny po celou dobu provozování živnosti a musejí být splněny současně. V případě, že je podnikatel přestane splňovat, živnostenský úřad má důvod pozastavit provozování živnosti nebo živnostenské oprávnění zrušit.

Živnostenský zákon dělí podmínky provozování živnosti na všeobecné, absolutní, které musejí být splněny u všech živností, a zvláštní, relativní, které se splňují u některých skupin živností nebo u některých jednotlivých živností.

4.4.1 Všeobecné podmínky provozování živnosti

Všeobecnými podmínkami provozování živnosti jsou:

- dosažení věku 18 let,
- způsobilost k právním úkonům,
- bezúhonnost.

U dosažení věku 18 let je požadováno skutečné dosažení tohoto věku ke dni vzniku živnostenského oprávnění, nepostačí nabytí zletilosti získané uzavřením sňatku před osmnáctým rokem věku.⁴⁰

⁴⁰ Dědič, J., Kříž, R. *O živnostenském podnikání (živnostenský zákon)*. Zlín: Agentura A98, 1991, s. 25

Způsobilost k právním úkonům musí mít fyzická osoba v plném rozsahu. V případě, že je fyzická osoba rozhodnutím soudu omezena nebo plně zbavena způsobilosti k právním úkonům, může živnost provozovat pouze prostřednictvím odpovědného zástupce, který je plně způsobilý k právním úkonům, kdy soud dává souhlas zákonnému zástupci k ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi.⁴¹

Zákon č. 167/2004 Sb. doplnil a upravil předkládání dokladů o daňových nedoplatcích, kdy tyto doklady předkládá fyzická osoba, která na území České republiky podniká nebo podnikala dle živnostenského nebo jiného zákona.

Euronovela dále rozšířila všeobecné podmínky o předložení potvrzení, u fyzických osob, které na území České republiky podnikají nebo podnikaly, o tom, že nemají nedoplatky na platbách pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Doklad vyhotovovala místně příslušná správa sociálního zabezpečení.

Zákonem č. 214/2006 Sb. se všeobecné podmínky rozšířily o předložení potvrzení u fyzických osob, které na území České republiky podnikají nebo podnikaly, o tom, že nemají nedoplatky na pojistném na veřejném zdravotním pojištění, které se dokládá čestným prohlášením.

Zákonem č. 270/2007 Sb. byla zrušena povinnost prokazování bezdlužnosti pro účely daňové a v oblasti sociálního a zdravotního pojištění, zejména z důvodu snížení administrativní zátěže podnikatelů.

Bezúhonnost je pro účely živnostenského zákona vymezena negativně, určuje osobu, která se za bezúhonného nepovažuje.

Bezúhonný není ten, kdo byl pravomocně odsouzen:

- pro trestný čin spáchaný úmyslně, ať již samostatně nebo v souběhu s jinými trestními činy, a byl mu uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání nejméně jednoho roku,
- pro trestný čin spáchaný úmyslně, na který se nevztahuje předchozí ustanovení, jestliže byl tento trestný čin spáchán v souvislosti s podnikáním pokud se na něho nehledí, jako by nebyl odsouzen.

Novelou živnostenského zákona bylo jako důvod pro ztrátu bezúhonnosti odstraněno odsouzení pro nedbalostní trestné činy související s podnikáním. Bezúhonnost se prokazuje výpisem z evidence Rejstříku trestů, který si vyžádá

⁴¹ Klimeš, Fr., Meričková, M., Urban, V., *Živnostenský zákon a předpisy související - komentář*. 1. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha a. s., 1997. s. 22

živnostenský úřad dálkovým přístupem v elektronické podobě. Podnikatel nemusí při ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi výpis předkládat, tím se mu sníží administrativní zátěž.

Zahraniční fyzická osoba prokazuje bezúhonnost doklady vydanými státem, jehož je občanem, nebo státem svého posledního pobytu. Doklady nesmí být starší než tři měsíce.⁴²

4.4.2 Zvláštní podmínky provozování živnosti

Splnění zvláštních podmínek provozování živnosti, tzn. Odborné nebo jiné způsobilosti, vyžaduje zákon o živnostenském podnikání u některých živností. Jedná se o živnosti řemeslné, vázané a koncesované, podmínky se liší podle toho, o jaký druh živnosti jde. Zvláštní podmínky se nevyžadují u živnosti volné. Odbornou nebo jinou způsobilost podnikatel prokazuje při vstupu do podnikání, jestliže by tuto způsobilost sám nesplňoval, může ustanovit odpovědného zástupce, který by tuto odbornou způsobilost splnil.

Odborná způsobilost se prokazuje výučním listem v oboru, osvědčením o rekvalifikaci, vysvědčením o ukončeném středním odborném vzdělání v oboru, vysvědčením o maturitní zkoušce na střední odborné škole, učilišti, gymnáziu, dokladem získaný vyšším odborným vzděláním, diplomem o ukončení vysoké školy v oboru.

Zákon č. 167/2004 Sb. doplnil znění § 7 odst. 2, kdy se u podnikatele v případě změny nebo doplnění požadavků na odbornou způsobilost po vzniku živnostenského oprávnění tato způsobilost nepožaduje. Cílem bylo zachování právní jistoty podnikatelů.

Zákon č. 130/2008 Sb. v § 7 odst. 4 vykládá pojem praxe v oboru, kterým se rozumí výkon odborných činností v oboru nebo příbuzném oboru, kdy příbuzný obor užívá stejných nebo podobných postupů a odborných znalostí.

Novela živnostenského zákona doplnila § 7 odst. 5, kde jsou vyjmenovány požadavky na odbornou kvalifikaci fyzické osoby získané v jiném státě Evropské unie a prokazovanou živnostenským úřadům. Získanými doklady mohou doložit odbornou způsobilost u živností řemeslných, vázaných a koncesovaných.

⁴² Horzinková, E., Urban, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*. 12. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha, a. s., 2008. s. 41

Dalším doplněním je § 7 odst. 6, který stanovuje podnikatelům povinnost zajistit výkon činností, uvedených v příloze 5, fyzickými osobami, které splňují požadavky odborné způsobilosti. Podnikatel má dále povinnost vést o těchto osobách evidenci a uchovávat kopie dokladů, které prokazují způsobilost, minimálně tři roky ode dne ukončení výkonu činností těmito osobami.⁴³

4.4.3 Překážky provozování živnosti

Zákon č. 130/2008 Sb. v § 8 živnostenského zákona zapracovává zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobu jeho řešení (insolvenční zákon), který zrušil zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 130/2008 Sb. přidává nově některé překážky uvedené v živnostenském zákoně, stanovuje, v jakých případech nemůže fyzická nebo právnická osoba živnost provozovat.

Jedná se zejména o případy, kdy na majetek těchto osob byl vyhlášen konkurz, došlo k zamítnutí insolvenčního návrhu proto, že majetek dlužníka nebude postačovat k úhradě nákladů insolvenčního řízení, konkurz byl zrušen proto, že majetek dlužníka je zcela nepostačující pro uspokojení věřitelů. Jestliže byl konkurz zrušen z jiného důvodu, překážka k provozování živnosti odpadá.

Fyzická osoba nemůže provozovat živnost v případě zákazu činnosti uloženém v trestním nebo správním řízení po dobu trvání zákazu.

Podnikatel nemůže činnost provozovat, jestliže mu bylo zrušeno živnostenské oprávnění proto, že závažným způsobem porušoval povinnosti stanovené rozhodnutím o udělení koncese, živnostenským zákonem nebo zvláštními právními předpisy. Případná existence překážek provozování živnosti vylučuje založení živnostenského oprávnění.⁴⁴

⁴³ Horzinková, E., *Živnostenský zákon v praxi*. 7. vyd., Praha: Nakladatelství ANAG, 2008, s. 52-54

⁴⁴ Horzinková, E., Urban, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*. 12. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha, a. s., 2008, s. 48-51

4.4.4 Institut odpovědného zástupce

Podnikatel, který nesplňuje všechny podmínky provozování živnosti, může živnost provozovat prostřednictvím odpovědného zástupce. Ten musí splňovat všeobecné i zvláštní podmínky provozování živnosti. Takovou možnost má i podnikatel, který všechny podmínky provozování živnosti splňuje. Zákon také ukládá v některých případech odpovědného zástupce ustanovit. Ustanovení odpovědného zástupce je tedy obligatorní i fakultativní povahy, vždy se vztahuje k určité konkrétní živnosti.

Zákon č. 130/2008 Sb. odstranil odpovědnému zástupci povinnost zúčastňovat se provozování živnosti v potřebném rozsahu, povinnost zajistit účast odpovědného zástupce na provozování živnosti v potřebném rozsahu má podnikatel. Podnikatel má tedy zajistit, aby se odpovědný zástupce pravidelně účastnil na provozování živnosti a odpovědný zástupce musí mít smluvní vztah k podnikateli.

Zákon č. 130/2008 Sb. opravňuje odpovědného zástupce k vykonávání funkce u čtyř podnikatelů. Do 30. 6. 2008 mohl odpovědný zástupce vykonávat svou funkci pouze u dvou podnikatelů.

Svou funkci odpovědný zástupce u živností ohlašovacích vykonává ode dne ustanovení, jestliže splňuje podmínky provozování živnosti.

U živností koncesovaných vykonává odpovědný zástupce svou funkci dnem, kdy rozhodnutí o schválení ustanovení odpovědného zástupce nabylo právní moci.

Ukončení funkce odpovědného zástupce u živností ohlašovacích i koncesovaných je povinen oznámit podnikatel. Novela tuto povinnost zrušila odpovědnému zástupci, který měl do 30. 6. 2008 povinnost tuto skutečnost oznámit živnostenskému úřadu, pokud zjistil, že oznámení o ukončení funkce odpovědného zástupce neoznámil sám podnikatel. Novela živnostenského zákona dává možnost odpovědnému zástupci oznámit živnostenskému úřadu ukončení výkonu své funkce, musí však prokázat, že o ukončení informoval písemně podnikatele. Dnem ukončení funkce je den po doručení oznámení živnostenskému úřadu nebo den pozdější, který ve svém oznámení odpovědný zástupce uvedl. Tím se novelou zkrátila lhůta, kdy ukončení výkonu své funkce oznámí živnostenskému úřadu odpovědný zástupce, na den po doručení oznámení, dle dřívější právní úpravy byl tímto dnem až třicátý den po doručení oznámení živnostenskému úřadu odpovědným zástupcem.⁴⁵

⁴⁵ Horzinková, E., *Živnostenský zákon v praxi*. 7. vyd., Praha: Nakladatelství ANAG, 2008, s. 55-59

4.5 Rozdělení živností

Rozdělení živností a vznik oprávnění provozovat živnost člení § 9 a § 10 na:

- ohlašovací, u kterých podnikatel může začít provozovat živnost dnem ohlášení nebo dnem uvedeným podnikatelem, jestliže podnikatel splňuje zákonem předepsané všeobecné i zvláštní podmínky provozování živnosti. Do 30. 6. 2008 byl průkazem živnostenského oprávnění následně vydávaný živnostenský list, po tomto datu podnikatel prokazuje své živnostenské oprávnění výpisem ze živnostenského rejstříku, před vydáním výpisu stejnopisem ohlášení,
- koncesované, u kterých je požadována zvláštní odborná způsobilost, může podnikatel provozovat živnost nabytím právní moci rozhodnutí o udělení koncese. U koncesovaných živností byla do 30. 6. 2008 průkazem živnostenského oprávnění koncesní listina.

Živnostenský zákon dělí živnosti na ohlašovací a koncesované. Většina živností jsou živnosti ohlašovací. Dle požadované odborné způsobilosti jsou ohlašovací živnosti dále členěny na

- živnosti řemeslné, uvedené v příloze č. 1 živnostenského zákona, u kterých je odborná způsobilost dána § 21 živnostenského zákona, který stanovuje jakými doklady se dosažené vzdělání nebo určitá kvalifikace prokazuje. V § 22 živnostenského zákona je vymezeno jakými doklady lze nahradit odbornou způsobilost. Novela živnostenského zákona odstranila povinnost zároveň s předložením dokladu o vzdělání dokládat i splnění odborné praxe, také u náhradního prokazování odborné způsobilosti došlo ke změně, kdy se požadovaná odborná praxe u všech stupňů vzdělání snížila na jeden rok. Tím došlo k liberalizaci právní úpravy, která usnadní vstup do podnikání u živností řemeslných, zejména fyzickým osobám po vyučení. Možnost prokázání odborné způsobilosti dokladem o šestileté praxi v oboru zůstala zákonem zachována,
- živnosti vázané, uvedené v příloze č. 2 živnostenského zákona, u kterých je odborná způsobilost uvedena přílohou č. 2 nebo ji upravuje zvláštní právní předpis uveden také v příloze č. 2. Rozsah živnostenského oprávnění je vázán na doklad, dle přílohy č. 2, který vydává zvláštní orgán podle zvláštního předpisu, kterým je vymezen,

- živnost volná a obory činností, náležející do živnosti volné, jsou uvedeny v příloze č. 4 živnostenského zákona, odborná způsobilost provozování živnosti nebyla stanovena, pro získání živnostenského oprávnění musí být splněny pouze všeobecné podmínky. Novelou živnostenského zákona zde došlo ke zjednodušení vstupu do podnikání, kdy došlo ke zrušení nařízení vlády č. 140/2000 Sb., kterým se stanoví seznam oborů živností volných a všechny jeho novely, a tím se zrušilo 125 živností a zavedla se jedna živnost volná „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“, která zahrnuje celkem 80 oborů činností výrobních, obchodních a poskytujících služby. Všechny činnosti živnosti volné je podnikatel oprávněn provozovat.

Jen omezený počet činností jsou živnosti koncesované, které jsou uvedeny v příloze č. 3 živnostenského zákona, kde jsou stanoveny i požadavky na odbornou způsobilost, která je zde upravena i zvláštními právními předpisy. Některé živnosti vyžadují spolehlivost podnikatele (fyzické osoby), statutárního orgánu, členů statutárního orgánu (právnícké osoby), která se prokazuje při kontrole negativním lustračním osvědčením. Rozsah živnostenského oprávnění je vázán na doklad dle přílohy č. 3, který vydává zvláštní orgán podle zvláštního předpisu, kterým je vymezen.⁴⁶

Zákonem č. 167/2004 Sb. došlo ke zrušení § 32, kde se živnosti dělily dle předmětu podnikání na obchodní, výrobní, poskytující služby. Ke zrušení tohoto paragrafu došlo z důvodu zařazení ustanovení o poskytování služeb ve smyslu čl. 49 a násl. Smlouvy o založení Evropského společenství a čl. 56 Evropské dohody, kdy by docházelo nevypuštěním dělení na živnosti poskytující služby k terminologické nejednoznačnosti, proto došlo i ke zrušení členění na živnosti obchodní a výrobní.

Zákon č. 130/2008 Sb. zrušil § 33, který popisoval pojmy „maloobchod“ a „velkoobchod“. Důvodem bylo zavedení jedné volné živnosti a tento popis byl nadbytečný.

Zákon č. 130/2008 Sb. upravuje § 34, kdy původní znění „v maloobchodě nebo velkoobchodě“ nahrazuje „obchodní činností“. Podnikatel, který provozuje obchodní činnost, pokud zachová povahu živnosti může také pronajímat zboží, zprostředkovávat koupi a prodej zboží, na žádost kupujícího dělat drobné úpravy, montovat a vyměňovat vadné součásti u dodaného zboží zákazníkovi jednoduchými operacemi, provádět servis

⁴⁶ Horzinková, E., *Živnostenský zákon v praxi*. 7. vyd., Praha: Nakladatelství ANAG, 2008, s. 24-33

dodaného zboží, tam kde je nutná odborná způsobilost pouze osobou s odbornou způsobilostí, může přijímat objednávky na zboží, které zhotoví, zpracuje nebo upraví oprávněný výrobce. Novela pro nadbytečnost ruší v § 34 odst. 5, který při provádění změn a úprav zboží podnikatele upozorňoval, aby nedošlo k odstranění označení výrobního původu výrobku, zejména ochranné známky. Tato problematika je upravena zvláštními právními předpisy (autorský zákon).

Podnikatel, který provozuje výrobní činnost, má nejširší rozsah oprávnění. Pokud zachová povahu živnosti může vyrábět, prodávat, pronajímat a opravovat své výrobky, nakupovat, prodávat, zprostředkovávat prodej, pronajímat výrobky jiných výrobců, jestliže jsou stejného druhu jako výrobky vlastní, vyrábět obaly a etikety na výrobky, montovat, seřizovat a udržovat výrobky.

Podnikatelé, kteří při své činnosti vykonávají opravy nebo údržbu věcí, přepravují osoby nebo věci, ubytovávají, provozují hostinskou nebo zastavárenskou činnost a jiné práce a výkony k uspokojování dalších potřeb při zachování povahy živnosti jsou oprávněni nakupovat, prodávat a zprostředkovávat prodej, pronajímat výrobky jiných výrobců, vyrábět a potiskovat obaly a etikety, provádět montáž, seřízení a údržbu výrobků.

Podnikatelé přepravující osoby a zboží jsou oprávněni zajišťovat bezpečnost a pohodlí cestujících, překládat, skladovat a balit zásilky, provozovat úschovu a pohostinství v dopravních prostředcích. K pohostinství mimo dopravní prostředky je vyžadováno živnostenské oprávnění s předmětem podnikání „Hostinská činnost“.⁴⁷

Zákonem č. 130/2008 Sb. došlo ke zrušení § 7a pro nadbytečnost. Provozování živnosti průmyslovým způsobem bylo podnikateli velmi málo využíváno. Při provozování tohoto způsobu živnosti byla fyzická osoba povinna zapsat se do obchodního rejstříku, u právnických osob je zápis do obchodního rejstříku povinný bez ohledu na provozovanou činnost.

4.6 Provozování živnosti v provozovně

Zákon č. 130/2008 Sb. v § 17 rozšiřuje výčet prostor, které jsou pro účely živnostenského zákona považovány za provozovnu, o mobilní provozovnu, která je přemístitelná a není umístěna na jednom místě delší dobu než 3 měsíce.

⁴⁷ Srbová, I., Staša, J. *Živnostenský zákon*. Praha, 2005, s. 238-243

Provozovna je prostor, kde se živnost provozuje. Jedná se např.

- o provozovnu podléhající kolaudačnímu rozhodnutí,
- o automat nebo obdobné zařízení sloužící k prodeji zboží nebo poskytování služeb,
- o mobilní provozovnu,
- o stánek a obdobné zařízení,
- o pojezdne prodejny.

Podnikatel může živnost provozovat ve více provozovnách, jestliže k nim má vlastnické nebo užívací právo, které na žádost živnostenského úřadu musí prokázat, což neplatí u mobilních provozoven a automatů. Podnikatel u mobilních provozoven prokazuje oprávněnost umístění provozovny. Povinnosti označování u mobilních provozoven a automatů a povinnosti jejich oznamování živnostenským úřadům se novelou živnostenského zákona minimalizují.

Podnikatel má povinnost zahájení a ukončení provozování živnosti v provozovně předem oznámit kterémukoliv živnostenskému úřadu, který provede zápis provozovny do živnostenského rejstříku a informuje o tom podnikatele. Tato povinnost se nevztahuje na provozovny, které byly uvedeny v ohlášení živnosti nebo v žádosti o koncesi, pro automaty a mobilní provozovny.

Provozovna musí být způsobilá pro provozování živnosti podle zvláštních právních předpisů a musí být trvale a zvenčí označena obchodní firmou nebo názvem nebo jménem a příjmením podnikatele, identifikačním číslem, jménem a příjmením osoby odpovědné za činnost v provozovně, prodejní nebo provozní dobou určenou pro styk se spotřebiteli, kategorií a třídou u ubytovacího zařízení poskytujícího přechodné ubytování. Počátek a konec uzavření provozovny určené pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům podnikatel označí viditelně.

Mobilní provozovna musí být označena údajem o sídle nebo místě podnikání nebo adrese, na které je umístěna organizační složka zahraniční osoby, neoznačuje se prodejní nebo provozní dobou, ani počátkem a koncem uzavření provozovny určené pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům.

Automat musí být označen údajem o sídle nebo místě podnikání nebo adrese, na které je umístěna organizační složka zahraniční osoby. Nemusí být označen osobou odpovědnou za činnost v provozovně, prodejní nebo provozní dobou, ani počátkem a koncem uzavření provozovny určené pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům.

V automatech obsluhovaných spotřebitelem se nesmí prodávat zboží nebo poskytovat služby, které vyžadují koncesi a nesmí se umožnit získat určité druhy zboží nezletilým osobám (např. alkohol, cigarety, zábavní pyrotechnika).⁴⁸

4.7 Povinnosti podnikatele

V § 31 jsou uvedeny některé povinnosti podnikatele. I v tomto ustanovení došlo novelou ke změnám. Povinnosti podnikatele stanoví i jiné paragrafy živnostenského zákona a několik desítek dalších zákonů.

Podnikatel je nyní povinen vždy viditelně označit objekt, kde má místo podnikání, které není shodné s bydlištěm, sídlo, zahraniční osoba organizační složku podniku. Není to tedy jako v původní právní úpravě pouze pro účely doručování písemností.

Podnikatel může provozování činnosti přerušit na dobu neomezenou, ale musí být uvedeno konkrétní datum, jinak by šlo o vadné podání. Doba stanovená v původní právní úpravě byla stanovená maximálně na dva roky.

Dle nové právní úpravy živnostenský úřad zapíše přerušování provozování živnosti nebo pokračování v provozování živnosti před uplynutím doby, na kterou bylo živnostenské oprávnění přerušeno na základě oznámení podnikatele do živnostenského rejstříku a informuje o tom podnikatele.

Podnikatel od 1. 7. 2008 není povinen mít pro účel kontroly v provozovně průkaz živnostenského oprávnění. Ze zákona toto ustanovení bylo vypuštěno pro nadbytečnost dle názoru, že si živnostenský úřad může existenci živnostenského oprávnění při kontrole ověřit v živnostenském rejstříku.⁴⁹

Mezi další povinnosti podnikatele, kde ke změnám novelou nedošlo, dle § 31 patří:

- jestliže podnikatel provozuje živnost prostřednictvím odpovědného zástupce, musí zajistit jeho účast při provozování živnosti v potřebném rozsahu,

⁴⁸ Horzinková, E., Urban, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*. 12. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha, a. s., 2008. s. 66-67

⁴⁹ Horzinková, E., Urban, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*. 12. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha, a. s., 2008. s. 87

- poskytnout kontrolnímu orgánu živnostenského úřadu na jeho žádost a v dané lhůtě doklady prokazující způsob nabytí prodávaného zboží nebo materiálu používaného k poskytování služeb,
- v případě nákupu použitého zboží nebo zboží bez dokladu o nabytí, přijímání zboží do zástavy, zprostředkování nákupu zboží, je povinností identifikovat účastníky a předmět smluvního vztahu před uzavřením tohoto vztahu. Musí být vedena evidence, kterou je povinen podnikatel mít v provozovně a uchovávat ji pět let od uzavření smlouvy. V případě, kdy nedojde i identifikaci účastníka nebo předmětu smluvního vztahu, nesmí být smluvní vztah uzavřen,
- zajistit přítomnost osoby v provozovně, kde dochází k prodeji zboží nebo poskytování služeb v době určené pro styk se spotřebiteli, která má znalost českého nebo slovenského jazyka, kdy toto ustanovení má chránit práva spotřebitelů. Živnostenský úřad může přezkoumat zda znalost českého jazyka osoby přítomné na provozovně je dostačující,
- odpovídá za splnění podmínky bezúhonnosti u svých zaměstnanců, pokud živnostenský zákon nebo zvláštní právní předpis splnění této podmínky vyžaduje,
- podnikatel, odpovědný zástupce, osoby jednající jménem podnikatele a fyzické osoby provozující činnost, která je předmětem živnosti, jsou povinni prokázat totožnost,
- vydávat na žádost zákazníka doklady o prodeji zboží a o poskytnutí služby,
- sdělit zda provozuje živnost a předložit doklady prokazující provozování živnosti živnostenskému úřadu, který o to požádal,
- má odpovědnost za to, že jeho zaměstnanci splňují způsobilost pro výkon povolání stanovenou zvláštními právními předpisy,
- řídí se zvláštními právními předpisy v případě, že připravuje mládež na povolání,
- při provozování živnosti dodržovat všechny povinnosti dle živnostenského zákona i zvláštních právních předpisů.⁵⁰

⁵⁰ Horzinková, E., *Živnostenský zákon v praxi*. 7. vyd., Praha: Nakladatelství ANAG, 2008, s. 68-69

5 ŽIVNOSTENSKÉ OPRÁVNĚNÍ

Koncesní listina, živnostenský list a osvědčení byly průkazem živnostenského oprávnění v jediné konkrétní živnosti. Při ohlášení více živností nebo více žádostí o povolení živností se vydávalo více živnostenských listů nebo více koncesních listin. Od 1. 7. 2008 je vydáván výpis ze živnostenského rejstříku, který může obsahovat údaje o všech živnostech, ke kterým má podnikatel živnostenské oprávnění.

5.1 Ohlášení živnosti

K ohlášení živnosti nebo k podání žádosti o koncesi se může využít kontaktního místa veřejné správy, kterými dle zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, jsou:

- notáři,
- krajské úřady,
- matriční úřady,
- obecní úřady, úřady městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a úřady městských částí hlavního města Prahy, jejichž seznam stanoví prováděcí právní předpis,
- zastupitelské úřady stanovené prováděcím právním předpisem, držitel poštovní licence a Hospodářská komora České republiky.⁵¹

Novela živnostenského zákona významným způsobem změnila dosavadní právní úpravu tím, že zrušila místní příslušnost, která se do 30. 6. 2008 řídila bydlištěm fyzické osoby, sídlem právnické osoby, místem povoleného pobytu zahraniční fyzické osoby, umístěním organizační složky podniku zahraniční fyzické osoby nebo zahraniční právnické osoby. Podnikatel od 1. 7. 2008 není vázán na jediný místně příslušný obecní živnostenský úřad, ale může živnost ohlásit kterémukoliv živnostenskému úřadu na území České republiky na tiskopise vydaném Ministerstvem průmyslu a obchodu. Tím došlo k usnadnění vstupu do podnikání.

⁵¹ Horzinková, E., Urban, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*. 12. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha, a. s., 2008. s. 142

Novelou byl doplněn § 45 odst. 2 o údaje nezbytné pro vyžádání výpisu z Rejstříku trestů elektronickou cestou. Těmito novými údaji, které uvádí fyzická osoba v ohlášení živnosti, jsou místo narození a rodné příjmení. V ohlášení fyzická osoba, odpovědný zástupce, zahraniční fyzická osoba, vedoucí organizační složky uvedou i další své identifikační údaje. V ohlášení se uvádí také následující údaje:

- místo podnikání,
- předmět podnikání vymezený s dostatečnou určitostí a jednoznačností, název musí být uveden dle příloh v úplném nebo částečném rozsahu, u živnosti volné uvede fyzická osoba obory činností, které chce vykonávat (§ 45 odst. 4),
- identifikační číslo,
- provozovnu nebo provozovny, kde podnikatel zahájí provozování živnosti bezprostředně po vzniku živnostenského oprávnění,
- datum zahájení provozování živnosti,
- datum ukončení provozování živnosti, jestliže chce fyzická osoba provozovat živnost na dobu určitou, zahraniční fyzická osoba, která musí mít povolen pobyt na území České republiky, ohlásí provozování živnosti nejdéle na dobu povoleného pobytu,
- datum vzniku živnostenského oprávnění, jestliže je pozdější než den ohlášení.

Novelou bylo zrušeno jako nadbytečné prohlášení podnikatele o případném zákazu činnosti nebo jiných překážkách v provozování živnosti.

Náležitosti, které musí uvést v ohlášení živnosti právnická osoba, obsahuje § 45 odst. 3. Údaje, které uvádí právnická osoba, jsou obchodní firma a sídlo, identifikační údaje statutárního orgánu nebo jeho členů, identifikační údaje odpovědného zástupce, jestliže je živnost provozována jeho prostřednictvím, označení a umístění organizační složky podniku v České republice, identifikační údaje vedoucího organizační složky podniku, identifikační číslo, předmět podnikání vymezený s dostatečnou určitostí a jednoznačností, název musí být uveden dle příloh v úplném nebo částečném rozsahu, u živnosti volné uvede právnická osoba obory činností, které chce vykonávat (§ 45 odst. 4), provozovnu nebo provozovny, kde podnikatel zahájí provozování živnosti bezprostředně po vzniku živnostenského oprávnění, datum zahájení provozování živnosti, datum ukončení provozování živnosti, jestliže chce živnost provozovat na dobu určitou, datum vzniku živnostenského oprávnění, jestliže je pozdější než den ohlášení.

Novelou bylo doplněno ustanovení, že v případě, kdy uvedené údaje (s výjimkou identifikačních údajů) jsou evidovány v živnostenském rejstříku, nemusí se znovu uvádět.

K ohlášení fyzická osoba připojuje:

- doklad k prokázání splnění podmínky bezúhonnosti své a odpovědného zástupce, tím je výpis z rejstříku trestů, u zahraničních fyzických osob odpovídající doklady vydává stát, jehož je fyzická osoba občanem, v případě, že takový doklad stát nevydává, prohlášením učiněným před notářem nebo orgánem státu jehož je občanem. Doklady nesmí být starší než tři měsíce. Výpis z rejstříku trestů si u českých fyzických osob a zahraničních fyzických osob, kteří jsou občany jiného členského státu Evropské unie a jejich posledním pobytem byla Česká republika, vyžádá živnostenský úřad v elektronické podobě,
- doklad o odborné způsobilosti fyzické osoby a odpovědného zástupce,
- doklady o pobytu zahraniční fyzické osoby, jestliže toto povolení má povinnost mít,
- doklad o existenci podniku v zahraničí a doklady o provozování podniku předkládá zahraniční fyzická osoba, která zřizuje organizační složku podniku. Doklad o provozování podniku nedokládá státní příslušník členského státu Evropské unie,
- doklad, který prokazuje vlastnické nebo jiné právo k prostorám, kde je místo podnikání odlišné od bydliště, umístěna organizační složka podniku zahraniční osoby,
- souhlas odpovědného zástupce s ustanovením do funkce,
- doklad o zaplacení správního poplatku.⁵²

Ustanovení § 45a umožňuje zároveň s ohlášením živnosti podnikateli použitím Centrálního registračního místa oznámit určité skutečnosti finančnímu úřadu, správě sociálního zabezpečení, úřadu práce a zdravotní pojišťovně vyplněním jednotného registračního formuláře.⁵³

Ustanovení § 46 odst. 2 vymezuje doklady, které je povinna předložit právnická osoba. Jedná se o doložení bezúhonnosti a odborné způsobilosti odpovědného zástupce, doklad o založení právnické osoby, doklad o zapsání do obchodního nebo obdobného

⁵² Horzinková, E., *Živnostenský zákon v praxi*. 7. vyd., Praha: Nakladatelství ANAG, 2008, s. 70-73

⁵³ Horzinková, E., Urban, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*. 12. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha, a. s., 2008. s. 95-97

rejstříku, u zahraniční právnické osoby doklad z rejstříku vedeného ve státě sídla, zapsání organizační složky podniku do obchodního rejstříku, doklad o provozování podniku v zahraničí, který nepředkládá právnická osoba se sídlem v členském státě Evropské unie. Výpisy z obchodního nebo obdobného rejstříku nesmí být starší než tři měsíce. Dále právnická osoba předkládá doklad, kterým prokazuje vlastnické nebo jiné právo k prostorám sídla právnické osoby, kde má zahraniční osoba umístěnu organizační složku podniku, souhlas odpovědného zástupce s ustanovením do funkce, doklad o zaplacení správního poplatku.⁵⁴

Ustanovení § 45a umožňuje právnické osobě zároveň s ohlášením živnosti oznámit určité skutečnosti finančnímu úřadu a úřadu práce vyplněním jednotného registračního formuláře.

Živnostenský úřad předá získané údaje příslušným orgánům do pěti pracovních dnů od vzniku živnostenského oprávnění. Předání může mít i elektronickou podobu.

Živnostenský úřad, jestliže zjistí, že fyzická osoba splnila všechny podmínky stanovené zákonem, a neexistuje překážka provozování živnosti, provede do 5 kalendářních dnů od doručení ohlášení zápis do živnostenského rejstříku a dle novely živnostenského zákona vydá podnikateli výpis. Výpisem z živnostenského rejstříku byly novelou nahrazeny dosavadní průkazy živnostenského oprávnění, tedy živnostenské listy a koncesní listiny. Tyto povinnosti živnostenskému úřadu ukládá ustanovení § 47 odst. 1.

Ustanovení § 47 odst. 2, 3 stanovují, jaké údaje musí obsahovat výpis vydaný fyzické a právnické osobě.

Pokud má podání vady je ohlašovatel dle § 47 odst. 4 vyzván k odstranění závad ve lhůtě (může se ze závažných důvodů prodloužit), kterou stanoví živnostenský úřad. Lhůta pro odstranění závad musí být nejméně 15 dnů. Po stanovenou dobu neběží lhůta pro provedení zápisu do živnostenského rejstříku a vydání výpisu.

Po odstranění závad v dané lhůtě je dle § 47 odst. 5 považováno ohlášení od počátku za bezvadné. V případě, že ve lhůtě závady odstraněny nejsou je zahájeno řízení, kde se rozhodne o tom, že živnostenské oprávnění ohlášením nevzniklo. U ohlašovatelů, kteří jsou povinni zapsat se do obchodního nebo obdobného rejstříku a tuto podmínku po vydání výpisu před zápisem do obchodního rejstříku ve lhůtě nesplnili, živnostenský úřad vydá rozhodnutí, že ohlašovatel nesplnil podmínky pro

⁵⁴ Horzinková, E., Urban, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*. 12. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha, a. s., 2008. s. 99

vznik živnostenského oprávnění. Ohlašovatel má možnost před vydáním rozhodnutí závady odstranit, tím budou splněny podmínky pro vznik živnostenského oprávnění a může být proveden zápis do živnostenského rejstříku a vydán výpis podnikateli.

Ustanovení § 47 odst. 7, 8 se týká zahraniční fyzické osoby, která má povinnost předložit doklad o povolení k pobytu, tuto povinnost nesplňuje, ale všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti splněny má, vydá živnostenský úřad o těchto skutečnostech potvrzení ohlašovateli a ten ho použije pro účel řízení o povolení k pobytu. Zahraniční fyzická osoba musí předložit povolení k pobytu živnostenskému úřadu do 6 měsíců od vydání potvrzení. Při předložení tohoto dokladu živnostenskému úřadu ve lhůtě je vydán výpis, jestliže povolení k pobytu ve lhůtě doloženo není, je zahájeno řízení o tom, že ohlášením oprávnění nevzniklo nebo že ohlašovatel nesplnil podmínky pro vznik živnostenského oprávnění.

Zahraničním fyzickým osobám, které nejsou státními příslušníky členských států Evropské unie, nebo právnickým osobám se vydá výpis ze živnostenského rejstříku před zápisem do obchodního rejstříku. Tímto výpisem se potvrdí splnění všeobecných i zvláštních podmínek provozování živnosti. Dnem doručení výpisu běží zákonná lhůta pro podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku. V případě, že není návrh do 90-ti dnů podán, nebo nebylo návrhu vyhověno, bude živnostenským úřadem vydáno rozhodnutí o tom, že ohlašovatel nesplnil podmínky pro vznik živnostenského oprávnění.

Novela v § 47 odst. 10 umožňuje živnostenskému úřadu, který zjistí, že zápis do živnostenského rejstříku na základě ohlášení byl proveden v rozporu se zákonem, zahájit řízení o zrušení příslušného živnostenského oprávnění. Toto řízení může být ukončeno provedením nového zápisu a vydáním nového výpisu nebo vydáním rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění a vydáním výpisu.

Ustanovení § 47 odst. 11 uvádí postup při opravě chyb v psaní a jiných zřejmých nesprávnostech v zápisu v živnostenském rejstříku nebo ve výpisu z něj, které může živnostenský úřad kdykoli opravit opravným zápisem a podnikateli doručí nově vydaný výpis.⁵⁵

Ustanovení § 48 uvádí orgány, kterým živnostenský úřad předává výpis nebo sděluje údaje o živnosti a podnikateli ve lhůtě 30 dnů od provedení zápisu do živnostenského rejstříku. Novelou byl z výčtu orgánů vypuštěn úřad práce z důvodu nadbytečnosti zasílaných údajů pro tento úřad.

⁵⁵ Horzinková, E., *Živnostenský zákon v praxi*. 7. vyd., Praha: Nakladatelství ANAG, 2008, s. 74-77

5.2 Institut pokračování v živnosti

Živnostenské oprávnění může vykonávat jiná osoba jen pokud to umožní živnostenský zákon. Jedná se zejména dle § 13 živnostenského zákona o pokračování v provozování živnosti při úmrtí fyzické osoby, kdy mohou pokračovat až na dobu 6 měsíců od skončení řízení o projednání dědictví tyto subjekty:

- správce dědictví,
- dědicové ze zákona, pokud není dědiců ze závěti,
- dědicové ze závěti a pozůstalý manžel nebo partner, i když není dědicem, je-li spoluvlastníkem majetku používaného k provozování živnosti,
- pozůstalý manžel nebo partner splňující podmínku uvedenou výše, pokud v živnosti nepokračují dědicové.

Tuto skutečnost musí oznámit živnostenskému úřadu, který vydá výpis pro osoby, které pokračují v provozování živnosti. Živnostenské oprávnění má platnost omezenou na dobu 6 měsíců od skončení řízení o dědictví a to se uvede i ve výpisu.

Také § 14 živnostenského zákona umožňuje pokračovat v živnosti při transformaci právnické osoby. Právní nástupce musí oznámit pokračování v živnosti živnostenskému úřadu do 15 dnů ode dne zániku právního předchůdce a zároveň ohlásí ohlašovací živnost nebo podá žádost o koncesi. Pokračování je časově omezeno, zaniká dnem, kdy právnímu nástupci vznikne vlastní živnostenské oprávnění nebo negativním rozhodnutím o tom, že živnostenské oprávnění nevzniklo.⁵⁶

5.3 Změna živnostenského oprávnění

Podnikateli § 49 odst. 1 stanoví lhůtu, kdy má oznámit všechny změny a doplnění týkající se údajů a dokladů požadované pro ohlášení živnosti. Novela zrušila podnikateli povinnost oznamovat živnostenským úřadům změny, které byly zapsány v obchodním rejstříku, pro jejich nadbytečnost a administrativní zátěž podnikatele.

Odstavec 2 upravuje postup živnostenského úřadu po oznámení změn podnikatelem.

U změny odpovědného zástupce postupuje živnostenský úřad podle § 49 odst. 3. V případě, že odpovědný zástupce splňuje podmínky provozování živnosti, je zapsán do

⁵⁶ Srbová, I., Staša, J. *Živnostenský zákon*. Praha, 2005, s. 193-196

živnostenského rejstříku a podnikatel je informován. Jestliže odpovědný zástupce nesplňuje podmínky provozování živnosti nebo podnikatel nemá odpovědného zástupce, i když ho ze zákona mít má, je zahájeno řízení o pozastavení provozování živnosti.

5.4 Řízení o koncesi

Novela zavedla možnost fyzickým i právnickým osobám požádat o vydání koncese kterýkoliv obecní živnostenský úřad na území České republiky. O vydání koncese může osoba zažádat také na kontaktním místě veřejné správy.

Náležitosti žádosti o koncesi jsou obdobné jako náležitosti ohlášení a přikládání dokladů k ohlášení u fyzických i právnických osob. Předmět podnikání se uvádí dle přílohy č. 3 v úplném nebo v částečném rozsahu.

Tam, kde jsou pro provozování živnosti v příloze č. 3 stanoveny podmínky odborné nebo jiné způsobilosti, přiloží doklady k žádosti o koncesi fyzická osoba, fyzická osoba a právnická osoba pro odpovědného zástupce. Žadatelé také uvádějí údaje podle zvláštních předpisů a dokládají je doklady nezbytnými k zaujetí stanoviska příslušného orgánu státní správy dle přílohy č. 3, kterému při projednání žádosti (§ 52) živnostenský úřad předloží žádost o koncesi a všechny doklady doložené žadatelem. Na zaujmutí stanoviska má orgán státní správy stanovenu lhůtu 30 dní od doručení žádosti nebo dle přílohy č. 3. V případě, kdy je stanovisko záporné, musí být záporné i rozhodnutí o udělení koncese živnostenského úřadu, ale u kladného stanoviska se může stát, že žádost o koncesi bude zamítnuta, neboť orgán státní správy posuzuje žádost o koncesi dle podmínek uvedených v příloze č. 3 a ne ze všech hledisek živnostenského zákona.⁵⁷ Žádost o koncesi projednává živnostenský úřad ve správním řízení.

Při podání žádosti o koncesi zahraniční fyzickou osobou postupuje živnostenský úřad obdobně jako při ohlášení zahraniční fyzické osoby.⁵⁸

Živnostenský úřad dle § 51 postupuje v případě, že nejsou splněny náležitosti žádosti o koncesi.

Z předložených dokladů a listin živnostenský úřad zjišťuje dle § 53 odst. 1 zda jsou splněny všeobecné a zvláštní podmínky pro provozování živnosti a netrvá překážka provozování živnosti.

⁵⁷ Fiala, J., *Živnostenské právo*, Brno: Masarykova univerzita. 1993. s. 34

⁵⁸ Horzinková, E., Urban, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*. 12. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha, a. s., 2008. s. 108

Ustanovení § 53 odst. 2 udává, kdy živnostenský úřad zamítne žádost.

Předloží-li žadatel se žádostí o udělení koncese ke schválení ustanovení odpovědného zástupce, který splňuje podmínky stanovené zákonem, rozhodne živnostenský úřad o ustanovení odpovědného zástupce v rozhodnutí o udělení koncese (§ 53 odst. 3).

Zahraniční fyzické osobě, která má povinnost předložit povolení k pobytu, živnostenský úřad dle § 53 odst. 4 udělí koncesi na dobu povoleného pobytu.

Ustanovení § 53 odst. 5 stanoví, jaké náležitosti musí obsahovat rozhodnutí o udělení koncese. Náležitosti jsou obdobné jako údaje ve výpisu vydaném fyzické nebo právnické osobě. V rozhodnutí o udělení koncese se dále stanoví podmínky provozování živnosti na základě živnostenského zákona nebo zvláštních právních předpisů.

Novelou živnostenského zákona se změnilo ustanovení § 54 odst. 1, kdy živnostenský úřad nevydává podnikateli od 1. 7. 2008 koncesní listinu, ale výpis ze živnostenského rejstříku. Zároveň byla stanovena lhůta 5 kalendářních dnů k zápisu do živnostenského rejstříku od nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese. Náležitosti výpisu jsou dány v jiném ustanovení živnostenského zákona, na který odkazuje § 54 odst. 2. Tento odstavec dále odkazuje na ustanovení, jak mají živnostenské úřady postupovat při chybách v psaní a jiných zřejmých nesprávnostech při zápisu do živnostenského rejstříku a výpisu ze živnostenského rejstříku.⁵⁹

Ustanovení § 55 odst. 1 odkazuje na příslušná ustanovení živnostenského zákona, která se týkají informačních povinností živnostenského úřadu vůči jiným orgánům.

Novela živnostenského zákona v § 55 odst. 2 nahradila pojem „opis“ pojmem „stejnopis“ v souladu se správním řádem. V tomto odstavci je stanoveno, že živnostenský úřad zašle nebo jiným způsobem sdělí údaje o koncesované živnosti a o podnikateli orgánu, který k udělení koncese vydával stanovisko.⁶⁰

5.5 Změny údajů uvedených v žádosti o koncesi

Ustanovení § 56 odst. 1 upravuje povinnosti podnikatele oznamovat živnostenskému úřadu všechny změny a doplnění, která se týkají údajů a dokladů stanovené jako náležitosti žádosti o koncesi. Doklady o změnách a doplněních musí podnikatel předložit do 15 dnů od vzniku změny.

⁵⁹ Horzinková, E., *Živnostenský zákon v praxi*. 7. vyd., Praha: Nakladatelství ANAG, 2008, s. 80-81

⁶⁰ Horzinková, E., Urban, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*. 12. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha, a. s., 2008. s. 111-112

Novelou byla zrušena povinnost podnikatele oznamovat živnostenskému úřadu změny zapsané v obchodním rejstříku, tím byla částečně odstraněna nadbytečná administrativní zátěž.

Další odstavce § 56 stanovují postup živnostenského úřadu při oznámených změnách.

Ustanovení § 57 odst. 1 taxativně vymezuje kdy zaniká živnostenské oprávnění. V odst. 2 je umožněno osobám, které měly živnostenské oprávnění časově omezeno, oznámit změnu data před uplynutím doby, na kterou bylo živnostenské oprávnění omezeno. V tomto odstavci novelou dochází k nahrazení termínů „živnostenský list“, „koncesní listina“ z důvodu jejich dalšího neužívání pojmy „živnostenské oprávnění“ a „rozhodnutí o udělení koncese“. Novelou zde dále došlo ke změně v určení povinnosti zahraničním fyzickým osobám, které musí dokládat povolení k pobytu na území České republiky. Těmto osobám se vydává živnostenské oprávnění na dobu povoleného pobytu, pokud chtějí i nadále pokračovat v provozování živnosti, jsou dle novely povinny doložit nové povolení k pobytu. Živnostenský úřad vyzve tyto osoby k doložení nového dokladu o povolení k pobytu do 30 dnů od doručení výzvy. Živnostenský úřad od 1. 7. 2008 nemusí zkoumat, zda bylo povolení vydáno a v případě nedoložení dokladu ve stanovené lhůtě, posledním dnem této lhůty živnostenské oprávnění ze zákona zaniká.⁶¹

5.6 Zánik živnostenského oprávnění

Zánik živnostenského oprávnění oznamuje živnostenský úřad dle § 57 odst. 3 příslušným orgánům.

Novelou živnostenského zákona v § 58 bylo uskutečněno několik úprav.

Došlo ke změně místní příslušnosti, kdy se podle nové právní úpravy v řízení o zrušení živnostenského oprávnění nebo pozastavení provozování živnosti místní příslušnost živnostenského úřadu určuje podle správního řádu, tzn. podle místa podnikání fyzické osoby, sídla právnické osoby nebo umístění organizační složky podniku zahraniční osoby na území České republiky.

Novela doplňuje u obligatorního rušení živnostenského oprávnění pro překážku provozování živnosti výjimku pro živnost volnou, jestliže jde o zákaz činnosti

⁶¹ Horzinková, E., Urban, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*. 12. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha, a. s., 2008. s. 112-113

vyslovený soudem nebo správním orgánem, kdy má podnikatel právo provozovat činnosti živnosti volné, na něž se zákaz nevztahuje.

Novela ruší pro nadbytečnou zátěž podnikatele dokládání souhlasu správce daně s ukončením činnosti v případě, kdy podnikatel žádá o zrušení živnostenského oprávnění.

Zákon č. 130/2008 Sb. doplňuje zrušení živnostenského oprávnění, kdy byl zápis do živnostenského rejstříku na základě ohlášení proveden v rozporu se zákonem a dále doplňuje, že živnostenský úřad nemůže zrušit živnostenské oprávnění pro neprovozování živnosti po dobu delší než 4 roky, jestliže je oznámeno přerušování provozování živnosti.

Novela upřesňuje určení místní příslušnosti obecních úřadů spojenou s neprodleným oznámením rozhodnutí, které má charakter sankčního opatření, na úřední desce. Příslušnost živnostenského úřadu, který toto oznámení vyvěsí, se určuje podle místa podnikání, sídla nebo umístění organizační složky podniku na území České republiky.⁶²

6 ŽIVNOSTENSKÝ REJSTŘÍK, ŽIVNOSTENSKÁ KONTROLA, SPRÁVNÍ DELIKTY

6.1 Živnostenský rejstřík

Ustanovení § 60 upravuje živnostenský rejstřík, který je informačním systémem veřejné správy a je veden v elektronické podobě. Správcem živnostenského rejstříku dle živnostenského zákona je Živnostenský úřad České republiky, který nebyl dosud zřízen. Jeho pravomoc a působnost vykonávalo postupně Ministerstvo obchodu a cestovního ruchu České republiky, Ministerstvo hospodářství České republiky a nyní Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky, v rámci svého organizačního členění Odbor živností.

Provozovateli živnostenského rejstříku jsou obecní živnostenské úřady ve stanoveném rozsahu a krajské živnostenské úřady ve stanoveném rozsahu.

Živnostenský zákon taxativně vymezuje údaje o fyzických a právnických osobách, které se zapisují do živnostenského rejstříku. Novela živnostenského zákona

⁶² Horzinková, E., *Živnostenský zákon v praxi*. 7. vyd., Praha: Nakladatelství ANAG, 2008, s. 82-86

vypouští pro nadbytečnost lhůtu pro zápis do živnostenského rejstříku, zrušením provozování živnosti průmyslovým způsobem se tento údaj a doplňující údaje vztahující se k rozsahu živnostenského oprávnění pro provozování živnosti průmyslovým způsobem do živnostenského rejstříku již nezapisují.

Novela zrušila dělení živnostenského rejstříku na veřejnou a neveřejnou část a živnostenský rejstřík zjednodušováním podnikatelského prostředí je od 1. 7. 2008 veden jako veřejný seznam, bez přehledu o uložených pokutách a sankčních opatření uložených jinými správními orgány v souvislosti s podnikáním a rodných čísel, které se sdělují pouze podnikateli a v případech stanovených zvláštními právními předpisy. Novelou byly specifikovány čtyři typy výpisů, které na požádání živnostenský úřad vydá v listinné nebo elektronické podobě.

Ministerstvo vnitra poskytuje pro účely vedení živnostenského rejstříku údaje z informačního systému evidence obyvatel v elektronické podobě umožňující dálkový přístup. Výčet údajů uvedených v živnostenském zákoně se novelou doplňuje o chybějící údaj o místo narození. Novela stanovila využití těchto údajů při správní, kontrolní a registrační činnosti pracovníků živnostenských úřadů.⁶³

6.2 Živnostenská kontrola

Živnostenský zákon v části páté upravuje postup živnostenských úřadů při živnostenské kontrole vůči všem osobám, které provozují činnost podléhající právnímu režimu živnostenského zákona. Živnostenské úřady kontrolují dodržování podmínek provozování živnosti uložených v rozhodnutí o udělení koncese (novelou bylo nahrazeno původní znění „v koncesní listině“ za „v rozhodnutí o udělení koncese“). Živnostenský úřad si může od podnikatele vyžádat doklady o splnění povinností dle zvláštních předpisů. U těchto dokladů si živnostenský úřad ověří jejich existenci, ale nekontroluje obsah.

Živnostenskou kontrolu vykonávají zaměstnanci živnostenských úřadů, kteří mohou při kontrole pořizovat zvukové a obrazové záznamy a přizvat zástupce dalších orgánů. Podnikatel má právo přizvat ke kontrole třetí osobu, její nepřítomnost není překážkou v kontrole.

⁶³ Horzinková, E., Urban, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*. 12. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha, a. s., 2008. s. 120-121

Zjistí-li se, že má podnikatel při provozování živnosti nedostatky, může živnostenský úřad v rozhodnutí uložit jejich odstranění se stanovením přiměřené lhůty. Podnikatel má možnost odvolání, ale toto rozhodnutí vydané živnostenským úřadem je vykonatelné, i když není pravomocné.

Novelou byla pro nadbytečnost zrušena dozorová pravomoc při označování provozoven územním finančním orgánům a celním úřadům.⁶⁴

6.3 Správní delikty

Novela do živnostenského zákona zapracovala požadavky Zásad správního trestání podle usnesení vlády č. 162/2002, zásadním způsobem přepracovává sankční část, taxativně vymezuje jednotlivé skutkové podstaty přestupků a správních deliktů a stanovuje za ně sankce.

Správní delikty se dělí na:

- přestupky, kterých se může dopustit nepodnikající fyzická osoba dle ustanovení novelizovaného § 61, kde jsou stanoveny skutkové podstaty přestupků a výše sankcí. Místní příslušnost se určuje místem, kde byl přestupek spáchán. V přestupkovém zákoně je dána možnost změnit místní příslušnost správního orgánu. Živnostenský úřad vede evidenci přestupků,
- správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob stanovených v novelizovaných § 62 a § 63, kde jsou stanoveny skutkové podstaty správních deliktů a výše sankcí. Za správní delikty jsou udělovány pokuty obligatorně, správní orgán nemá možnost pokutu neuložit. Novela stanovila výši horní hranice sankčního postihu pro fyzické a právnické osoby v případě neoprávněného podnikání nerozdílnou, výše je odstupňována podle toho, zda jde o činnost patřící do živnosti volné, řemeslné, vázané či koncesované. Je stanovena lhůta, po jejímž uplynutí zaniká odpovědnost za správní delikt. Pro nadbytečnost bylo novelou zrušeno původní znění § 61 až 64. Místní příslušnost se řídí místem prováděné činnosti související s vlastní realizací předmětu podnikání a neoprávněně prováděné činnosti.⁶⁵

⁶⁴ Horzinková, E., *Živnostenský zákon v praxi*. 7. vyd., Praha: Nakladatelství ANAG, 2008, s. 92-93

⁶⁵ Horzinková, E., Urban, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady*. 12. vyd., Praha: Nakladatelství Linde Praha, a. s., 2008. s. 127-133

ZÁVĚR

V závěrečné části je nutno shrnout a zhodnotit platnou právní úpravu. Živnostenský zákon je právní úpravou, která se neustále novelizuje. Upravuje se zejména díky poznatkům z praxe, která objevuje nové skutečnosti potřebné doplnit do tohoto zákona. Dále se mění spolu se změnami souvisejících zákonů, kdy po roce 1989 rychle přijaté zákony nevytvářely ucelený, vnitřně plně sladěný a funkční systém, a nyní se postupně přizpůsobují novým podmínkám. Dalším z důležitých důvodů novelizace živnostenského zákona byl vstup České republiky do Evropské unie, kdy jsme měli povinnost harmonizovat české právo s právem Evropské unie.

Pro ekonomický rozvoj je potřebný rozvoj malého a středního podnikání v České republice i ve vyspělých státech světa. Příhraniční a regionální spolupráce je podporována státy Evropské unie, odbornou i laickou veřejností. Důsledkem byla legislativní podpora těchto snah, zejména změna v otázce volného poskytování služeb v živnostenském zákoně a u zahraničních osob z členských států Evropské unie a států EHS a Švýcarské konfederace, kdy byly zmírněny v živnostenském zákoně podmínky pro jejich živnostenské podnikání, nyní mají stejné podmínky, jaké platí pro české občany.

Se živnostenským zákonem úzce souvisejí četné právní předpisy, např. obchodní zákoník, občanský zákoník apod.

Živnostenský zákon obsahuje speciální právní úpravu, ale neobsahuje úplnou procesní úpravu, proto se v některých případech používá subsidiárně správní řád.

Současná právní úprava odstranila některé zbytečné formality, které jsou spojené se získáváním živnostenského oprávnění, a snažila se celý systém zjednodušit a živnostenské podnikání zpřístupnit nejširším vrstvám společnosti, zejména začínajícím podnikatelům. To se týká zvláště upuštění od prokazování praxe u řemeslných živností při prokazování odborné způsobilosti v případě ukončeného vzdělání v oboru. Novela živnostenského zákona nahradila živnostenské listy a koncesní listiny výpisem ze živnostenského rejstříku, tím maximálně využívá živnostenský rejstřík jako elektronický informační systém. Všechna živnostenská oprávnění jsou uvedena na jediném dokumentu, a snižuje se tedy administrativní zátěž podnikatelů. Zároveň se snižují obcím s rozšířenou působností příjmy do rozpočtů změnou ve správních poplatcích za vydání živnostenského oprávnění a umožněním ohlášení většího počtu živností při jednorázovém zaplacení správního poplatku, bez ohledu na to, jde-li o živnost volnou, řemeslnou nebo vázanou. Podnikatelé této

možnosti využívají, podávají ohlášení, kde je více činností, tím se zvýšila náročnost administrativy a relativně se zpomalila práce živnostenských úřadů.

Podnikatel si od 1. 7. 2008 může přerušit provozování živnosti na dobu časově neomezenou, ale musí být uvedeno konkrétní datum, jinak by šlo o vadné podání. Doba stanovená v původní právní úpravě byla stanovena maximálně na dva roky, to podnikatelům způsobovalo problémy zapamatovat si přesný termín, kdy se mají znovu dostavit na živnostenský úřad a v případě neprovozování živnosti oznámit přerušení provozování živnosti. Touto změnou došlo ke snížení administrativní zátěže podnikatelů.

Stanovená lhůta 5 dnů (tzn. 5 kalendářních dnů) živnostenským zákonem živnostenským úřadům pro zápis do živnostenského rejstříku je napnutá a způsobuje problémy, zejména v případě, kdy po převzetí ohlášení následují placené svátky a dny pracovního volna a pracovního klidu (např. 24. 12. až 28. 12. 2008). Řešením by zřejmě bylo stanovení lhůty 5 pracovních dnů.

Zrušení místní příslušnosti živnostenských úřadů opět značně pomohlo podnikatelům, i když místní příslušnost k ostatním správním úřadům zůstala zachována. Živnostenským úřadům tato změna u jednotlivých podnikatelů zneřehlednila stávající stav, neboť živnostenské úřady nemají povinnost oznamovat si navzájem oznámené změny, oznámení o zahájení nebo ukončení provozování živnosti v provozovně, zrušení živnostenského oprávnění atd. V praxi se stává, zejména při kontrolní činnosti, že vlastní podnikatel, který je kontrolován, tvrdí a je přesvědčen, že zahájení či ukončení provozování činnosti v provozovně živnostenského úřadu oznámil, a je velmi složité zjistit, co je pravdivé - zda informace ve výpisu ze živnostenského rejstříku, nebo informace podnikatele. Ano, může se stát, že pracovník, který dává údaje do živnostenského rejstříku, udělá chybu, nebo že změnou programu nejsou všechna data zachována. Spis, ve kterém by byla veškerá oznámení založena, bohužel není k dispozici.

Dalším problémovým bodem při kontrole provozovny je, když kontrolní pracovníci zjistí, že podnikatel s místem podnikání u jiného živnostenského úřadu neoznámil živnostenskému úřadu zahájení provozování živnosti v provozovně. Tito kontrolní pracovníci dle zákona č. 500/2004 Sb. § 11 odst. c) nemohou uložit blokovou pokutu, ale musí zaslat podnět živnostenskému úřadu dle místa podnikání podnikatele, který podnikatele vyzve a uloží mu pokutu. Mnohem šetrnější a rychlejší by byla možnost, kdy by kontrolní pracovníci mohli za tento správní delikt uložit blokovou

pokutu na místě v případě, že bylo porušení povinnosti spolehlivě zjištěno a právnická nebo podnikající fyzická osoba by byla ochotna pokutu zaplatit.

Někteří podnikatelé, kteří jsou vyzváni k poskytnutí součinnosti při kontrole a už nepodnikají a živnostenské oprávnění tedy nepotřebují, jdou na jiný živnostenský úřad, živnostenské oprávnění zruší a myslí si, že nad pracovníky živnostenského úřadu zvítězili.

Nepříjemná je také situace, kdy by bylo podnikateli prokázáno neoprávněné podnikání do 30. 6. 2008 a od 1. 7. 2008 by se o neoprávněné podnikání nejednalo zavedením jedné volné živnosti nebo sloučením některých živností řemeslných, vázaných nebo koncesovaných.

Novelou byla vypuštěna pro nadbytečnost povinnost podnikatele mít na provozovně průkaz živnostenského oprávnění pro účely kontroly, kdy důvodem bylo, že si živnostenský úřad může existenci živnostenského oprávnění ověřit v živnostenském rejstříku. V praxi si nyní kontrolní pracovníci při kontrole musí telefonicky zjišťovat údaje u kolegů, protože při kontrole nemají živnostenský rejstřík k dispozici.

Zavedením jedné volné živnosti, kdy si bude podnikatel vybírat z 80 oborů činnosti, dojde k velkému úbytku příjmů do rozpočtů obcí s rozšířenou působností, protože volných živností se ohlašovalo nejvíce.

Zákon č. 130/2008 Sb. snížil administrativní zátěž podnikatelů, zjednodušil a urychlil proces vzniku živnostenského oprávnění, usnadnil a zlevnil vstup do podnikání.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BABŠICKÁ, V., *Zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech ve znění platném od 1. 1. 1996 s komentářem včetně předpisů souvisejících a vzorů podání*. 1. vydání, Praha: Nakladatelství POLYGON, 1996. 266 s. ISBN 80-85967-21-9
- BABŠICKÁ, V., *Živnostenský zákon s komentářem a vzory podání. 6. aktualizované a doplněné vydání*, Praha: Nakladatelství POLYGON, 2002. 336 s. ISBN 80-7273-078-9
- BABŠICKÁ, V., *Živnostenský zákon s komentářem včetně prováděcích a souvisejících předpisů a vzorů podání. 8. aktualizované vydání*. Praha: Nakladatelství POLYGON, 2005. 456 s. ISBN 80-7273-121-1
- BAREŠOVÁ, J., et al. *Historie a současnost podnikání na Příbramsku*. Žehušice: Nakladatelství a vydavatelství Městské knihy s. r. o., 2003. 247 s. ISBN 80-86699-04-8.
- DĚDIČ, J., KRÍŽ, R. *O živnostenském podnikání (živnostenský zákon)*. Zlín: Agentura A98, 1991. 160 s.
- DOBEŠ, J., HLEDÍKOVÁ, Z., JANÁK, J. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. 570 s. ISBN 80-7106-709-1.
- FIALA, J., *Živnostenské právo*. Brno: Masarykova univerzita Brno, 1993. 149 s. ISBN 80-210-0823-7.
- HORZINKOVÁ, E., *Živnostenský zákon v praxi*. 7. vydání, Praha: Nakladatelství ANAG, 2008. 352 s. ISBN 978-80-7263-477-4
- HORZINKOVÁ, E., KOHOUT, A., *Živnostenský zákon, poznámkové vydání se vzory. 3. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 15. 11. 1993*, Praha: Linde Praha, 1993. 317 s. ISBN 80-85647-05-2
- HORZINKOVÁ, E., URBAN V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady. 10. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1. 1. 2005*, Praha: Linde Praha a. s., 2005. 447 s. ISBN 80-7201-497-8
- HORZINKOVÁ, E., BĚHOUNEK, P., *Aspekty živnostenského podnikání v praktických aplikacích*. Praha: IVOX a. s., 2005. 504 s. ISBN 80-86324-49-4
- HORZINKOVÁ, E., URBAN, V., *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady. 12. vyd.*, Praha: Nakladatelství Linde Praha, a. s., 2008. 319 s. ISBN 978-80-7201-720-1.
- JEŽEK, T., *Zrození ze zkumavky*. Praha: Nakladatelství PROSTOR s. r. o., 2007. 228 s. ISBN 978-80-7260-183-7.

KLIMEŠ, Fr., MERIČKOVÁ, M., URBAN, V., *Živnostenský zákon a předpisy souvisící – komentář, podle stavu ke dni 30. 11. 1996*. 1. vydání, Praha: Linde Praha a. s., 1997. 415 s. ISBN 80-7201-031-X

KOCOUREK, J., *Živnostenský zákon a souvisící předpisy*. 6. doplněné vydání, Praha: EUROUNION s. r. o., 2003. 447 s. ISBN 80-7317-019-1

KROUPA, P., *Problematika živnostenského podnikání*. Český Těšín: Vydavatelství PORADCE s. r. o., 1998. 528 s. ISSN 1211-2437

KROUPA, P., *Živnostenský zákon s komentářem k posledním úpravám*. Český Těšín: PORADCE s. r. o., 2004. 288 s. ISSN 1211-2437

MALÝ, K., SOUKUP, L., *Vývoj práva v Československu v letech 1945-1989*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2004. 919 s. ISBN 80-246-0863-4

RENDULOVÁ, E., LEKS, J., *Správní řád 2005 a 2006 podání*. 1. vydání, Brno: CP Books, 2005. 47 s. ISBN 80-251-0544-X

SRBOVÁ, I., STAŠA, J., *Živnostenský zákon*. 4. vydání, Praha: C. H. Beck, 2005. 538 s. ISBN 80-7179-925-4

Právní předpisy:

Důvodová zpráva k zákonu č. 167/2004 Sb.

Ústavní zákon č. 23/1991 Sb., listina základních práv a svobod

Smlouva o založení Evropského společenství (Římská smlouva ze dne 25. 3. 1957)

zákon č. 227/1859 ř. z., Živnostenský řád

zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

zákon č. 140/1991 Sb., trestní zákon

zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci

zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole

zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze

zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností

zákon č.353/2003 Sb., o spotřebních daních

zákon č.18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace)

zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. I – Podnikatelé na Dobříši s platným živnostenským oprávněním

Příloha č. II – Živnostenská oprávnění na Dobříši dle typů živností

Příloha č. III – Statistika živnostenského podnikání v ČR od roku 1992 do roku 1995

Příloha č. IV – Statistika živnostenského podnikání v ČR od roku 1996 do roku 1999

Příloha č. V – Statistika živnostenského podnikání v ČR od roku 2000 do roku 2003

Příloha č. VI – Statistika živnostenského podnikání v ČR od roku 2004 do roku 2008

Příloha č. VII – Počet živnostenských oprávnění dle typů živností v České republice

PŘÍLOHY

Příloha č. I

Typ podnikatele	31. 12. 2007	30. 6. 2008	31. 12. 2008
Fyzická osoba	4002	4041	4121
Právnícká osoba	381	389	398
Právnícká osoba zahraniční	2	2	1
Fyzická osoba zahraniční	50	83	83

Tab. č. 1 – Podnikatelé na Dobříši s platným živnostenským oprávněním

Příloha č. II

Typ podnikatele	Typ živnosti	31. 12. 2007	30. 6. 2008	31. 12. 2008
Fyzická osoba	Koncesovaná	122	111	113
Fyzická osoba	Ohlašovací volná	3300	3369	2369
Fyzická osoba	Ohlašovací řemeslná	1386	1417	1537
Fyzická osoba	Ohlašovací vázaná	398	417	291
Právnícká osoba	Koncesovaná	45	34	32
Právnícká osoba	Ohlašovací volná	1129	1201	395
Právnícká osoba	Provozovaná průmyslovým způsobem	1	1	-
Právnícká osoba	Ohlašovací řemeslná	136	137	146
Právnícká osoba	Ohlašovací vázaná	76	93	70
Právnícká osoba zahraniční	Ohlašovací volná	4	4	1
Fyzická osoba zahraniční	Ohlašovací volná	51	59	64
Fyzická osoba zahraniční	Ohlašovací řemeslná	6	7	10

Fyzická osoba zahraniční	Ohlašovací vázaná	1	1	1
Fyzická osoba zahraniční	Koncesovaná	-	-	1

Tab. č. 2 – Živnostenská oprávnění na Dobříši dle typů živností

Příloha č. III

Počet ke dni:	31. 12. 1992	31. 12. 1993	31. 12. 1994	31. 12. 1995
Celkem platných ŽO – z toho	940 334	1 263 758	1 595 077	1 859 192
Pro živnosti:				
koncesované	89 312	124 558	147 668	165 602
vázané	164 467	203 508	239 092	269 919
řemeslné	190 517	224 947	245 711	271 678
volné	496 038	710 745	962 606	1 151 993
ŽO pro fyzické osoby	799 127	1 030 631	1 276 164	1 489 570
ŽO pro právnické osoby	141 207	233 127	318 913	369 622
ŽO pro cizince		8 823	19 858	43 335
Podnikatelé celkem	656 123	889 857	1 113 920	1 243 637
- z toho: fyzické osoby		794 937	985 930	1 116 803
 právnické osoby		94 920	127 990	126 834
Podnikatelé cizinci celkem		7 292	18 540	36 996
Počet obyvatel	10 316 734	10 328 970	10 334 013	10 334 404
Počet ŽO na 1000 obyvatel	91,15	122,35	154,35	179,90
Počet podnikatelů na 1000 obyvatel	63,60	86,15	107,79	120,34
Počet ŽO na 1 podnikatele	1,43	1,42	1,43	1,49

Tab. č. 3 – Statistika živnostenského podnikání v ČR od roku 1992 do roku 1995

Příloha č. IV

Počet ke dni:	31. 12. 1996	31. 12. 1997	31. 12. 1998	31. 12. 1999
Celkem platných ŽO – z toho	2 294 052	2 611 442	2 592 239	2 837 831
Pro živnosti:				
koncesované	142 933	148 897	101 811	128 932
vázané	269 128	241 446	197 494	190 604
řemeslné	385 043	440 265	467 606	506 165
volné	1 496 948	1 780 834	1 825 328	2 012 130
ŽO pro fyzické osoby	1 813 155	2 057 035	2 068 990	2 241 460
ŽO pro právnické osoby	480 897	554 407	523 249	596 371
ŽO pro cizince	54 745	77 097	52 687	68 586
Podnikatelé celkem	1 470 845	1 648 872	1 590 810	1 713 134
- z toho: fyzické osoby	1 301 818	1 456 829	1 422 252	1 523 553
 právnické osoby	169 027	192 043	168 558	189 581

Podnikatelé cizinci celkem	45 498	63 501	43 244	58 386
Počet obyvatel	10 325 058	10 315 923	10 309 366	10 303 036
Počet ŽO na 1000 obyvatel	222,18	253,15	251,45	275,44
Počet podnikatelů na 1000 obyvatel	142,45	159,84	154,31	166,27
Počet ŽO na 1 podnikatele	1,56	1,58	1,63	1,66

Tab. č. 4 - Statistika živnostenského podnikání v ČR od roku 1996 do roku 1999

Příloha č. V

Počet ke dni:	31. 12. 2000	31. 12. 2001	31. 12. 2002	31. 12. 2003
Celkem platných ŽO – z toho	3 001 820	3 251 566	3 402 149	3 517 655
Pro živnosti:				
koncesované	130 223	131 688	131 972	120 258
vázané	234 405	259 390	270 550	280 356
řemeslné	543 986	594 780	619 826	641 291
volné	2 093 206	2 265 698	2 379 801	2 475 750
ŽO pro fyzické osoby	2 351 737	2 505 503	2 608 175	2 690 816
ŽO pro právnické osoby	650 083	746 053	793 974	826 839
ŽO pro cizince	72 471	78 423	75 661	76 057
Podnikatelé celkem	1 783 203	1 861 705	1 908 306	1 962 868
- z toho: fyzické osoby	1 578 323	1 634 811	1 676 221	1 726 683
právnické osoby	204 880	226 894	232 085	236 185
Podnikatelé cizinci celkem	61 340	64 000	60 532	62 293
Počet obyvatel	10 293 662	10 292 933	10 182 471	10 219 162
Počet ŽO na 1000 obyvatel	291,62	315,90	334,12	344,22
Počet podnikatelů na 1000 obyvatel	173,23	180,87	187,41	192,08
Počet ŽO na 1 podnikatele	1,68	1,75	1,78	1,79

Tab. č. 5 - Statistika živnostenského podnikání v ČR od roku 2000 do roku 2003

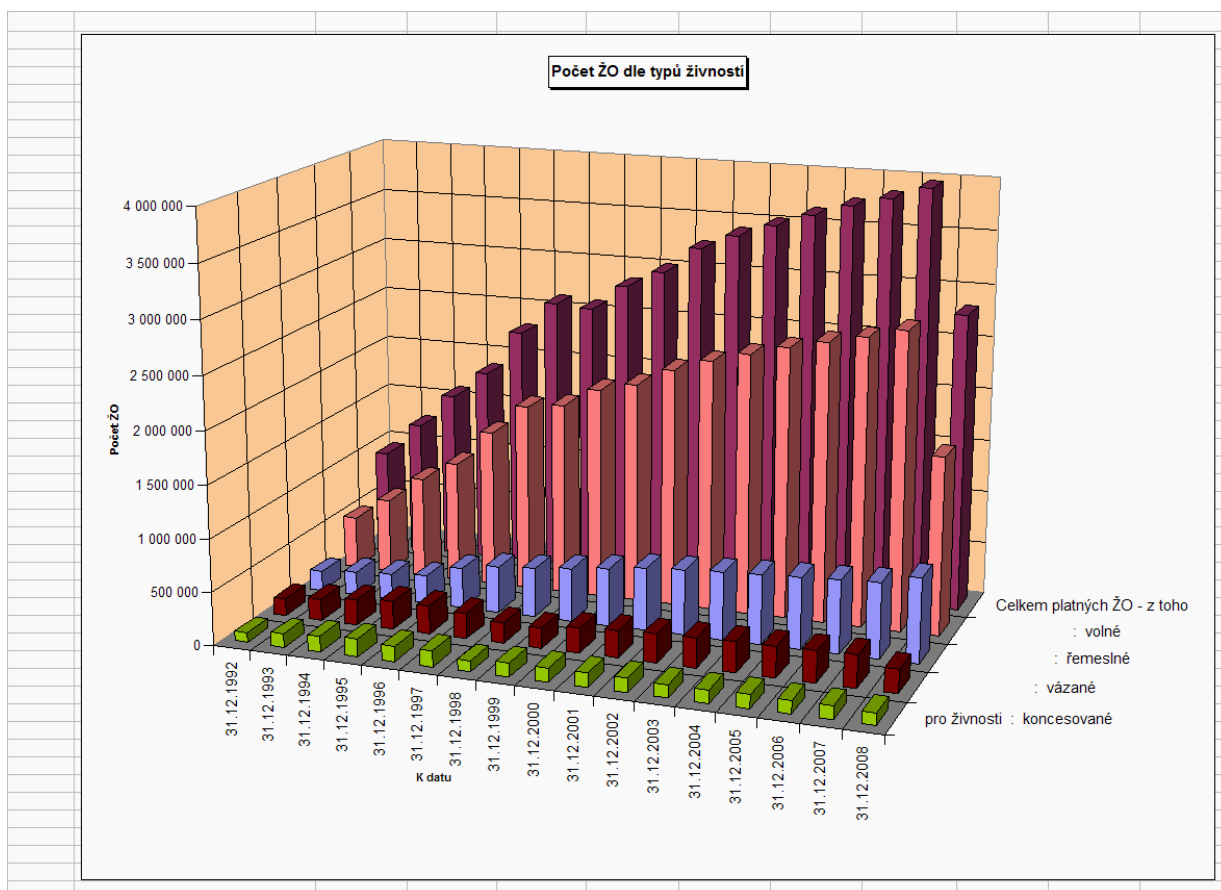
Příloha č. VI

Počet ke dni:	31. 12. 2004	31. 12. 2005	31. 12. 2006	31. 12. 2007	31. 12. 2008
Celkem platných ŽO – z toho	3 637 442	3 750 559	3 837 725	3 961 070	2 815 400
Pro živnosti:					
koncesované	120 326	128 145	122 245	122 593	112 162
vázané	289 179	294 513	300 311	307 777	221 441
řemeslné	659 905	678 385	692 682	714 574	796 552
volné	2 568 032	2 649 516	2 722 487	2 816 126	1 685 245
ŽO pro fyzické osoby	2 744 858	2 804 648	2 851 311	2 902 788	2 315 748
ŽO pro právnické osoby	892 584	945 911	986 414	1 058 282	499 652
ŽO pro cizince	80 827	83 841	80 724	85 409	84 488
Podnikatelé celkem	1 983 285	2 005 882	2 030 759	2 054 325	2 112 424
- z toho: fyzické osoby	1 736 800	1 751 940	1 773 785	1 787 057	1 826 928

právníkové osoby	246 485	253 942	256 974	267 268	285 496
Podnikatelé cizinci celkem	65 219	67 246	65 722	68 785	77 158
Počet obyvatel	10 215 575	10 246 522	10 280 968	10 349 372	10 446 157
Počet ŽO na 1000 obyvatel	356,07	366,03	373,28	383,00	269,52
Počet podnikatelů na 1000 obyvatel	194,14	195,76	197,53	199,00	202,22
Počet ŽO na 1 podnikatele	1,83	1,87	1,89	1,93	1,33

Tab. č. 6 - Statistika živnostenského podnikání v ČR od roku 2004 do roku 2008

Příloha č. VII

Graf č. 1 – Počet živnostenských oprávnění dle typů živností v České republice

ABSTRAKT

Kocánová, D. *Změny v živnostenském zákoně po vstupu České republiky do Evropské unie : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2009. 67 s. Vedoucí bakalářské práce JUDr. Rudolf Hrubý

Klíčová slova: odpovědný zástupce, podnikatel, podmínky provozování živnosti, živnostenská kontrola, živnostenské oprávnění, živnostenský zákon

Práce pojednává o vývoji živnostenského podnikání na území našeho státu, zaměřuje se zejména na období po vstupu České republiky do Evropské unie a analyzuje současnou právní úpravu živnostenského zákona, novelu z března roku 2008, zákon č. 130/2008 Sb.

Zákon č. 130/2008 Sb. patří do skupiny zásadních systémových změn, který zbavuje živnostenský zákon jeho komplikovanosti, odstraňuje některé zbytečné formality se získáním živnostenského oprávnění a vstup do podnikání zjednodušuje.

Práce uvádí statistické údaje, které se týkají počtu podnikatelů a živnostenských oprávnění dle typů živností na Dobříši. Dále je uvedena statistika živnostenského podnikání v České republice od roku 1992 do roku 2008.

ABSTRACT

Kocánová, D. *Changes in the Trades Licensing Act after the admission of Czech Republic into the European Union : Bachelor thesis.* České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2009. 67 p. Supervisor: JUDr. Rudolf Hrubý

Key words: responsible representative, businessman, the conditions for business operations, the office of trades control, the business license, the trades licensing act

The subject of my thesis describes the evolution of private entrepreneurship in Czech Republic, focusing on the period after the entry into the European Union and analyzing current Trades licensing act, the amendatory act of March 2008 and the trade law act number 130/2008 Coll.

The trade law act number 130/2008 Coll. belongs in the group of decisive system changes which eliminate the complexity and unnecessary formalities to receive a business license and make the start of a new business entity much easier.

The thesis presents a set of statistical data pertaining to the number of various trade and business licenses in the Dobříš locality. Furthermore, it includes the statistics of trade businesses in Czech Republic since 1992 to 2008.

